

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
 Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 34. szám.
 Szerkesztési telefon 56—12. Kiadóhivatali telefon 54—39.
 Igazgatósági " 842. Nyomdai " 44—09.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
 Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**
 Felelős szerkesztő: **KABOS EDE**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
 50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
 Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Komédia.

(v.) Vakmerő áttatás az egész. Még ennél is rosszabb: merő komédia. Ma feladták ennek a parlamentnek az utolsó kenetét. Ezt is nagyképi handabandával fogadta. Még kimulni sem tud méltóságosan. Az enyészettel szemben is próbálkozik a pókhendiséggel. Ki tudja, hátha a halált is meg lehet obstruálni. A Petőfi örültje bőlebb volt bizony nálánál. Lángostort akart fenni napsgarakkból, le akart fűni a föld közepéig s puskaport akart oda levinni, hogy felrobbantsa vele a világot. Szóval egészen úgy viselkedett, mint ez a nagyhangu parlament. De a halállal szemben nem szájhösködött. Arról borzongva mondta, hogy „a halál azt mondja: esitt!” Milyen okos ember volt az az örült ehhez a parlamenthez képest, amely birkózni próbál a kumulással. Azaz dehogyan is akar. Csak köpi a markát, hogy így — amugy. Imponálni szeretne hősiességével, mialatt lelkén végigborzong a felelősségtől való iszonykodás.

Lárma — bizony — volt ma is. De a harsogása másféle volt. — nem olyan, mint akár csak tegnap is. Volt benne valami a hulló lombot felkavaró őszi szél buskomor harsogásából, amittől didereg a teste-lelke annak, akit a nyirkos, rideg lehellel érint.

Megmondták nekik, hogy vége a komédiának, további erőszak nem lesz.

hanem megy az egész per az itélő nemzet elé. Zugolódással fogadták ezt is. Hát ez sem kell? Jobb lett volna szuronyos katonákkal csinálni rendet a törvényhozás termében — ez jobb lett volna, ugye-bár? Hah, micsoda vad kavardást lehetett volna ebből csinálni. Tele lármázták volna a világot, hogy ime a fegyveres erő berontott a nemzeti akarat szentegyházába, a zsarnoki hatalom vérben gázolva törtet igazi célja: az alkotmány megsemmisítése felé. Gazság! Gazság! És harmadszor is gazság! De ez a bitang kormány nem volt rácsábitható semmi további erőszakra. November 18-ikán elkövette ama csinyt: azóta nem tett semmit. Megpofoztuk a darabantokat: — türték. Izzé-porrá törtünk mindent a teremben: — türték. A 48-as törvény feltétlen parancsa ellenére elvettük a kormányelnöktől a szólás jogát: — türték ezt is. Volt pofájuk mindezt zsebre vágni. Hát akkor minek csinálták a lex Danielt, ha ingerléseinkre nem reagálnak, szidalmainkat lenyelik s még csak rá sem ütnek a kezünkre, amely az orruk körül hadonáz? Elhatározzák az erőszakot s a világot sem akarják alkalmazni. Ez világeselés, sőt hazaárulás! Most meg pláne azzal jönnek, hogy a nemzet bírói széke elé viszik a vitás kérdést. És indemnitást mernek tőlünk kérni e célra. Indemnitást? Majd ha fagy. Ha már szuronyos katonáknak a parlamentbe rendelésére nem tudjuk

őket rácsábitani, legalább kényszerítsük őket a törvénysértésre. Tiltja-e a törvény a jövő évi költségvetés tárgyalása előtt a feloszlást? Ugye-bár, hogy tiltja? No hát akkor törvénysértés nélkül nem lesz új választás. Indemnitást hiába kér a kormány; nem kap. A többség hiába akarja megzavarni: obstrukcióval megakadályozzuk a szavazást. A nemzet előtt aztán bevádoljuk a bandát, hogy ime törvénysértéssel oszlatták fel az országgyűlést. — gyalázat, hazaárulás, alkotmánysejtség. És természetesen: gazság is.

Egyiküket, báró Bánffy Dezsőt, ma azzal vádolták nyílt ülésen, hogy kormányelnök korában fel akarta függeszteni az alkotmányt. Bánffy fel is szólalt nyomban és cáfolta — a maga módja szerint. Azt mondta, hogy a minisztertanács soha az alkotmány fel függesztésének gondolatával nem foglalkozott. A minisztertanács nem. Voltak tervek igenis, mindenfélék. A többiek közt olyanok is, hogy törvény nélkül ujoncozzanak, az ellenszegülő vármegyéket pedig zabolázzák meg királyi biztosokkal. Tehát csak törvénytelen véradót akartak szedni: és csak a vármegyék önkormányzatát akarták megsemmisíteni. Csak . . . Az ellenzék hogyan viselkedett e szörnyűséges leleplezésekre? Megtapsolta Bánffy Dezsőt. Igenis, megtapsolta. Hát itt meg kell állani egy pillanatra. Ha a többség november 18-ikán házszabályellenesen

TÁRCA

Jótekonyság.

— A *Budapesti Napló* tárcája. —

Írta: **Vladimir Kirjakov.**

A hajléktalan, beteg him- és jérecgalambok gyámolítására alakult jótekonny neogyelet választmányi gyűlést tart.

A hosszú, zöld posztóval bevont asztal körül tíz fiatalabb-idebb hölgy foglalt helyet, azonkívül egy magas, elegáns ifjú: az egyesület titkára.

— Mes dames — szólalt meg az elnöknő — mai vitatkozásunknak tárgya különösen nehéz kérdés: mily intézkedéseket kell életbe hívunk, hogy egyesületünk üres pénztárárt megtöltsük? Kiadásaink évről-évre gyarapodnak . . . A hajléktalan, beteg him- és jérecgalambok gyámolítására négy otthon nyitottunk a város különböző részein . . . Poliklinikát tartunk a szegény állatok számára . . . Azonban, a szó köztünk maradjon, poliklinikánkat sajátoságos mód keveset veszik igénybe . . . A berendezések igen nagy befektetést igényeltek, megfelelő helyiségek s a szolgáltatásnyelést szintén nagy összeget emésztett fel. A galamb-otthon felügyelői egyenként 600 rubel fizetést s szabad lakást kapnak. Roppant kedvesek ezek a kis him- és jérecgalambok, de rettenetes sokat esznek!

— Antonina Vladimirovna, miként gámszallítja ezért a szegény állatokat?!

— Ma chère Anna Sergejevna! . . . E ki-

jelentéssel nem akartam gánésolni . . . egyszerűen konstatáltam a tényeket. Férjemnek is ez a szavajárása, mikor átayujtják neki számláimat . . . Nem hittem volna, hogy a galambok ennyit esznek. Képzelmék csak el: otthonainkban havonként 200 rubel ára Hercules-védjegyű árpa-darát fogyasztanak el . . . amit Péter Alexandrovics is igazolhat, ő vizsgálja felül a számlákat! — s egy kézműdolattal az elegáns titkár felé mutatott az elnöknő.

A titkár kecsesen lehajtja a fejét, miközben arca az együttlérés és a szájalom kifejezését ölti fel.

— A Hercules-védjegyű árpadarán kívül — folytatá az elnöknő félbeszakadt beszámolóját — védenecinknek még Nestlé-féle tápliszlet, cacao, rizst és eivormagot is veszünk . . . Mindez pénzbe, sok pénzbe kerül . . . s a pénztárunk kimerült . . . A tagsági díjak sem folynak be a megkívántató pontossággal . . .

— En azt hiszem, megfizettem a tagsági díjamat! — fortan fel egy ifjabb tag és zavart pillantást vet a titkár felé, aki megnyugtató, elbájoló mosolyal válaszol:

— Határozottan tudom, hogy lefizette járulékat! . . .

— Olga Michailovna . . . ezzel nem önré céloztam! — jegyzé meg az elnöknő. — Általánosságban beszéltem, nem akartam célozni senkire. Valamennyi egyesületnek szomorú tapasztalata, hogy a tagsági díjakat pontatlanul fizetik . . . Mindettől eltekintve pénztárunk üresen áll s most utat-módot kell találnunk a megtöltésére! . . . Például egy műkedvelői előadást, hangversenyt, jótekonny vásárt vagy álaros-

bált kellene rendezni . . . Enfin, valami okosat. . .

S most kérem: szóljanak hozzá a tárgyhoz . . .

— Mindezek oly avult dolgok! — szólalt meg egy hölgy. — Minduntalan jótekonnyásai ünnepélyek! Az emberek már megcsömöröttek bele . . . Valami különbet, eredetibbet kell kiöklülnünk! . . .

— De mit, mes dames?

— Alarcos jégünnepélyt! . . .

— Ez a gondolat sem új . . . azonkívül nem is érdekes, ellenkezőleg — egy hasonló ünnepély alkalmával kicsibe mulott, hogy az orrom le nem fagyott. Ekkora áldozatot még a jótekonnyaszent nevében sem hozhatunk.

— Nem rendezünk görögstílii estélyt? . . . Most a görög oly divatos. Előadhatnók Hippolytát. Megkérjük Meresorskyt, a költőt, rendezze ő a görög estét . . . azt hiszem a görögös viselet kitünően fog rajtam festeni . . .

— Nadjesda Victorovna! Ön csak magával gondol . . . Mily unalmas egy ilyen görög est! Mi felnötteknek s nem kiskorutaknak akarjuk rendezni estélyünket . . .

— Rendezzünk felolvasó-estét! . . .

— Szent ég, hisz ez még unalmasabb!

— Nem, ha rendezünk valamit, akkor kérjük meg Badmajov doktort, olvasson fel nekünk a . . . a . . . tibeti orvosszerekről s előadását kísérje műtávtányokkal . . . Vagy kérjük meg Dempsinskyt, tártson előadást arról, hogy milyen lesz a nyár Európa különböző részein: így összekötjük a hasznosait kellemessel, válogathatunk az időjárás kedvező vagy kedvezőtlen tudatában a fürdőhelyek között. Vagy Balinkyhez fordulhatnánk talán! Ó Európa nagy

szavaz. ez gazság, alkotmányosság, abszolútizmus. Ha pedig valakiről kivil, hogy nyers erőszakkal akart ujoncokat rabolni s az ellenszegülő törvényhatóságokat el akarta toposni, ez se nem gazság, se nem alkotmányosság. se nem abszolútizmus, hanem olyasmi, amiért viharos taps dukál a jogtisztelő táborától.

Ezt a tapsot meg is kapta Bánffy. És melegen szorongatta a Bánffy kezét Rakovszky, Apponyi, Molnár János, Ugron Gábor. Gyönyörű látvány volt.

Mi pedig forduljunk el őszinte utálatlalt a komédiától.

Nép-parlament, el fog jönni a te országod.

Nov. 18 — dec. 13.

Budapest, december 16.

Kilenc órakor a szövetszektett ellenzék már bevonult a Házba.

Azok a nyilatkozatok, melyek a szabad-élvűpárt tegnapi bizalmas konferenciáján a változott helyzethez képest változott eljárást jelentettek be, a bevonuló ellenzék mérlegén már megmérték s úgy látszik, könnyűeknek találattak. Mert a t. Ház folyosóján minden ellenzék-i veréb csak azt csiripolta:

— Leszti az indemnitást!

Tehát a vezérő bizottság úgy határozott, hogy nem reagál a miniszterelnök tervezett félhívására s folytatja a technikai konstrukciót már a Ház megalakulása ellen is. Meglepetés ez nem volt senkinek s hogy az ellenzék így fog határozni, azt körülbelül bizonyosra vették a többség soraiban is. Némely kíváncsisággal legfőlebb azt a formulát várták, melylyel a szövetszektett ellenzék az áthárított felelősséget vissza próbálja címezni a kormányra.

A kíváncsiságnak egy darabig türtöztenie kellett magát.

Tléször is volt egy kis preludium-vihar báró Feilitzsch tiszteletére, aki ma Jakabffyól átvette az elnöklés tisztét. Mikor Feilitzsch

városairól beszélne . . . a hangversenyre sz beöltöztetésére énekesnőt fogadnánk, vagy ehhez hasonlót . . .

— Nem, nem, ez sok ügygyel-bajjal van egybekötve! . . . Külön mindegyikhez el kell menni könyörögni . . . s ha csak lehet, megtagadják! . . .

— A művésznők, akiknek ma már szinte kötelességük, hogy a jótékonyvélő hangversenyeken közreműködjenek, igen szeszélyesek. . . Badmajovot, Dempsinskyt és Balliuskyt illetőleg nagyon kétkedem, vajjon elfogadják-e az ajánlatot egyáltalán, különben már rég megkérték volna őket. Okosabbat kell kieszelnünk!

— Talán táncestélyt nagy vásárral egybekötve?

— Mit ért ezalatt?

— Bájt, melynek tartama alatt vásárt rendezünk árveréssel: a legtöbbet ígéro veszi meg a különböző kiállított tárgyakat. Elme gyünk előkelő, híres emberekhez s megkérjük őket, engedjenek át valamit tárgyaikból a jótékonyvélőre való tekintettel. . . Tolsztojól tollat kérünk, egy híres festőtől pedig esetet s palettát. . . Természetesen a színésznőkhez is el kell mennünk legyezőért, keztüért, szalagért.

— Mes dames, akkor félvilági hölgyekhez is mehetünk . . . ezeknek van tudvalevőleg a legérdekesebb holnijai . . . s ha ily hölgynek van árverés . . . Úgyünk méltóságával össze nem egyeztethető ez a gondolat. . . Félvilági hölgyekhez folyamodjunk?! . . .

— Azt nem mondtam! Kérem, iktassa ezt jevozkönyvbe! . . . Péter Alexandrovics erről vegezen fel jevozkönyvet!

— Kedves Salecva, nem! Ne izgassa fel magát ennyire . . . Elnöki beesületszavamra . . .

megjelent a dobogón, az ellenzék diszortüzet adott a közbeszólások arzenáljából.

— A Perczel alteregója,

— Mindenre kapható.

— A darabontok kapitánya.

— Hatezer foriutért hü ember.

Volt még cifrább közbeszólás is, de hát ez mind nem fontos. Más dolgokra voltak ma az emberek kíváncsiak. S a várakozás óráiban Rakovszky István, mikor a házszabályokhoz feliratkozott szónokok rendjén ma elsőnek került sorra, úgy biztosította magának a figyelmet, hogy az erős kifejezések nagymesterén, tudniillik önmagán is tulleitált. Mert mihelyt bevezetésül pikáns formában kérdést intézett Iáró Feilitzsch Arturhoz, hogy milyen jogon szerződött, alkalmazta és oktatta ki a darabontokat, nyomban rátért a november 18-iki eseményre s ami akkor történt, azt szemérmertlenségnek, gyávaságnak s több effélének nevezte.

Tisza István ekkor rácsapott indulatosan az asztalra:

— Rendre! Ez már mégis sok!

De a szövetszektett ellenzék tagjai már felugráltak, ismételtették Rakovszky inkriminált kifejezéseit s csak Apponyi ült ájtatosan égne fordított szemekkel, mintha neki ez a modor nem tetezénk. Talán ez figyelemzette a miniszterelnököt, hogy mezin csak ugratásról és taktikáról van szó. Azontul tehát nem indulatoskodott, hanem mosolygott gunyosan. S mikor Rakovszky egyszer azt mondta, hogy a miniszterelnök a csiny faktumát nem tudja megeafolni, Tisza gunyosan kérdezte:

— Meghallgatnak, ha meg akarom éafolni?

Erre lehetetlen volt nemmel felelni. Rakovszky s vele az ellenzék kénytelen volt azt mondani:

— Meghallgatjuk!

S így kapta meg a módot Tisza István, hogy a bizalmas konferencián már jelzett felszólítással esőndben fordulhasson az ellenzékhez. Ennek a felszólításnak érdekében brutális támadásokra szokása ellenére nagyon simán,

— Nem, ilyesmit nem türhetek! . . . Kilepek az egyletből! . . .

— Salecva asszony! . . . Esküszöm önnek! . . . Csillapodjék . . . Hölgyeim, mit te gyünk hát? . . .

— Folyamodjunk tán a Nevsky prospekt átengedéseért, az Anieskov-hidtól a nagy Morskajaig s a nagy Morskajától a Poczelnjev-hidig kocsikozott rendeznénk . . . Magánfogatokért 25 rubelt, bérkocsikért 10 rubelt, egyfogatukért 5 rubel beléptidiját szednénk. A gyalogszerezzel közlekedő polgárok beléptidija 3 rubel lesz . . . így nagy bevételre számíthatunk.

— Ezt nem fogják engedélyezni! Tán az új Troicki-hidat kérnök inkább?

— Hölgyeim! — szól az elnök. — Ezek nehezen megvalósítható tervek . . . Én mást mondanék . . . Hallgassák meg . . . Egy uriember, aki nagyon gyakorlott a jótékony ünnepek rendezésében, elvállalja az összes kiadásokat s ezért a tiszta jövedelemnek felét követeli . . . Nem bíznók meg őt a rendezéssel!

— Természetesen! Természetesen! . . . Magától értetődik!

Az ajánlatot egyhangulag elfogadják. A hajléktalan, beteg him- és lérc-galambok gyámlatására alakult négyvélő jótékonyvélő estélye pompásan sikerült. A galambbirodalom-ban, így neveztek el az estélyt, tíz rubel volt a beléptidij. Nagyon sok félvilági hölgy vott részt benne s az est jellegéhez képest galambjelmezben.

Az estnek tiszta jövedelme a költségek levonásával 43 kopéket jövedelmezett a galambbirodalom sorvadásában levő pénzárának.

röviden, szinte udvariasan reflektált, a gyáva csinyről konstátálta, hogy azt napokkal előbb ismételen és nyíltan bejelentette, végezettül pedig a lehető legmőrebb formában elmondta azt a felszólítást, hogy választási célra adjanak neki indemnitást, mert ha nem adnak, akkor is feloszlatja az országgyűlést.

A nagy kö lezuhant. Ujjongva tört ki a többség:

— A nemzet itélni fog!

A szövetszektett ellenzék vezetői pedig kipurult orcával néztek az — Andrásyakra. Hát csakugyan? Lehetséges?

Azt várta volna az ember, hogy az egyes pártok vezetői válaszolni foznak az ultimátumra. Nem tették. Megállapodás szerint az egész szövetszektett ellenzék nevében és megbízásából csak Kossuth Ferenc jelentette ki röviden, hogy törvénytisztelő kormány megkaphatná az indemnitást, de november 18-ika után az ellenzék kimondotta, hogy ezzel a kormánynyul nem áll szóba s ehhez a határozatához most is ragaszkodik.

Az egész ellenzék felugrott:

— Onnel nem állunk szóba!

Punktum. Ezzel az ultimátum tügre el volt intézve. Tisza kiment a teremből s öt perc múlva mindenki tudta, hogy a miniszterelnök még a mai napon felutazik Bécsbe.

Finita la comedia!

★

Ami azontul történt, az a megalakulás ellen indított technikai obstrukció folytatása volt már csak. De szokatlanul érdekes, pikáns, sőt izgató. Középpontja Bánffy Dezső volt. Eleinte az volt az érdekes, hogy a többség Bánffy Dezsőn torolta meg a technikázást és nem hallgatta meg, a felszólításban megakadályozta s akkora zajt csapott, hogy az elnöknek az ülést föl kellett függesztenie.

A folyosón aztán Apponyi nevetve csapta össze a kezét:

— Hát nincs nagyobb komédia a politikánál! Hogy téged a többség ne akarjon meghallgatni, mi pedig megtapsoljunk — ezt se hittem volna soha.

Bánffy is nevetett.

— Én már megszoktam, hogy zajban is beszéljek. De most nem rendelhetem magam mellé a gyorsíró!

Tíz percig nevettek, évődtek, viaskodtak a folyosón ellenzékiek és kormánypártiak, a vége az volt, hogy a miniszterelnök maga fujta le az első többségi technikát s kérte pártját, hallgassa meg Bánffy Dezsőt. Meg is hallgatták, de elég pikáns taktikával. Valahányszor ugyanis Bánffy Dezső november 18-ikat emlegette, a többség kórusban fujta: december 13. Ennek meg Bánffy volt a dirigense.

S így harminc percig élvezhette a karzat a két nagy dátum harcát.

November 18 — december 13.

Egybőként nem maga a beszéd volt érdekes, hanem egy különös epizód, mely belőle kiágzott. Történt ugyanis, hogy Bánffy Dezső — elindulva Apponyi példáján — a nemzeti ellenállás szervezéséről beszélt s azt mondta, hogy nem fél a bíróságtól, mikor az alkotmányt védi.

Ekkor Rosenberg Gyula indulatosan fakadt ki:

— Az alkotmány védelméről beszél, aki az alkotmányt fel akarta függeszteni!

Abban a pillanatban volt ugyan egy kis kavarodás, de nem nagyobb, mint minden jobboldali közbeszólásnál. Az ellenzék fehérgrott. le

próbálta hurrogni a közbejött, gunyosan emlegette a volt vezér ellen való viselkedést, de még senki sem gondolta, hogy ebből a magocs-kából hajt ki a mai ülés legvirágzóbb pikantériája. Még Bánffy általános derűltség közben mert arra előzni, hogy *ő ismeri azokat az esztököket, melyekkel többséget lehet csinálni, még Polónyi Géza órahosszat ütött-vágott, csipkedett, többek között Rosenberg Gyulát is, még Feilitzsch közben megadta a választ Rakovszky interpellációjára, hogy a hozzá intézett kérdésre nem felelhet, mert a bűnyűgyben már megkapta a tanúsági idézést, még sok egyéb is történt közben s aztán két óraker, mikor az ülésnek már be kellett volna fejeződnie, akkorára virágzott ki a nagy pikantéria.*

Rosenberg Gyula ugyanis személyes kérdésben szót kért s elmondta, hogy annak idején Bánffy egy bizalmas embere fölkereste, járna közbe illetékes politikusoknál, mert Bánffy felakarja függesztetni az alkotmányt.

— Ki volt az? — kérdezték.

— Jászenszky Sándor, a Bánffy nemzetiségi ügyosztályának vezetője, a választások intézője.

Kezdt a dolog nagyon izgató lenni.

Rosenberg aztán elmondta, hogy két politikussal közölte a kapott figyelmeztetést: Széll Kálmánnal és Tisza Istvánnal. Hogy mit csinált a két politikus, nem tudja — de Bánffy nemsokára megbukott.

A terem levegője ekkor már teli volt vilámissággal. Bánffy Dezső mosolyogva próbált felelni s egy időt ember rémlátásait emlegette. Sokféle menekülési módon gondolkodtak akkor, de az alkotmány felfüggesztésének gondolata minisztertanács elé sohasem került. (Csak így mondta: minisztertanács elé nem). Tanuskodjanak mellette kabinetjének tagjai: Lukács, Wlassics, Darányi, továbbá Hegedüs Sándor is.

— Pletykák! — hangzott jóakarattal az ellenzéken.

Ekkor szót kért Tisza István miniszterelnök. Rosenberg reá hivatkozott, tehát elmondja, amit tud. Bánffy alkotmányellenes törekvései embernek nem ismerte, vele az obstrukció letörésének módjairól sokat tanácskozott, Rosenberg hírhozásán mosolygott.

Mintha hájjal kengették volna az ellenzék.

— Nohát! Még Tisza is mosolygott rajta!

Már-már ugy tetszett, mintha Tisza véjőbeszédét mondana ellenfeléről. Az ellenzék nevetve, gunyosan sajnálta le Rosenberg Gyulát. De egyszerre furcsa dolgok pattantak ki Tisza hideg, kimért szavaiból. *Hogy a Bánffy-kormány utolsó heteiben abszolút benső emberekől olyan híreket hallott, mintha Bánffy ujonctörvény nélkül akarna ujonctörvényt, a Házát elnapolni, a megyék önkormányzatába nyulna stb.*

Most aztán láz kapta el az embereket. Az ellenzék nem tudta, mit csináljon, hogyan viselkedjék.

Tisza pedig folytatta. Elmondotta, hogy e hírekre nyomban memorandumot foglalt a maga álláspontját és világosan jelezte Bánffy Dezsőnek, hogy az obstrukció parlamenti letörésében föltétlenül segítségére lesz, de alkotmányellenes útra nem követi s ha Bánffy nem látja, rajtasz, hogy a szabadságpártban a maga álláspontját juttassa érvényre.

Polónyi közbeszólt:

— Akkor is intrikák!

— Persze. Hogy mindeut világosan meg-

mondtam, azt nevezik intrikának — szót hidegen a miniszterelnök.

— Az Andrásnyak hol voltak? — próbálkozott tovább Polónyi.

Tisza emelt hangon jegyezte meg:

— Biztosítom, hogy ilyen kérdésben az Andrásnyak és én mindig egy táborban leszünk. De hogy Polónyi ur hol lesz: . . .

— Tabán az csesdi lápon! — vetette oda Polónyi.

S itt rövid, szép jelenet játszódott le. A miniszterelnök hidegen jegyezte meg, hogy neki az csesdi lápon van birtoka, ha azonban valaki ennél többet akarna sejtetni egy odadobott szóval, akkor merjen nyíltan fellépni.

— A gráci meri emlegetni az csesdi lápot — harsogott a jobboldal.

— Ez nem személyes kérdés. Mit büntja Polónyit? — indulatoskodott a szélsőbal.

Tisza megemelte hangját:

— Egy szót dobni az levegőbe, hogy talán gyamu két belőle s akkor ne nyilatkozhassam? Ez lovagias morál?

Nemcsak a jobboldal, az összes disszidensek is helyeseleg álltak a megsértett miniszterelnök mellé. A Házikok haragosan szóltak át a baloldalra. Maga az ellenzék is megoszlott. Rakovszky, Zichy hátrafordulva letorkolták a zongorkát s hangzott ilyen megjegyzés:

— Eötvös Károly a kóti vasuttal Tisza Kálmánnak, Polónyi az csesdi láppal Tisza Istvánnak tesz szolgálatot . . .

A hangulat nagyon szerencsés volt. Az ellenzék disze elszakadt a szövegtözeztől. Bánffy Dezsőről hihetetlen kegyetlenséggel volt lerántva a lepel. Az ellenzék leforrázva, osztott kedvvel ült a helyén.

S Bánffy Dezső ebben a helyzetben a leg ravaszabb módon mégis kívágtta magát. Nem cáfolta, hiszen nem cáfolhatta meg a szemébe dobott vádat, de nem erre reflektált. Hanem azt mondta, hogy akkor — gróf Andrassy Gyula vette le a lábáról. Gróf Andrassy Gyula akkor neki is azt mondta, hogy inkább mondjon le, semmint a többségi elvet tulzába hajtván, az alkotmányt kockáztassa s ő — lemondott.

Az egész nagy ellenzék tapsolt.

Kinek?

Andrassynek.

De hát taps volt és Bánffy beszéde nyomán támadt s külsőre a dolog ugy festett, mintha Bánffynak szólna a taps. Pedig az egész Házban mindenki tisztában volt vele, hogy Bánffy Andrassy közbenjárására sem akart elállni szándékától s egérutakon törte a fejét még akkor is, mikor Széll Kálmánnak már régen megvolt a királytól a kinevezése. Ő tudta meg legutoljára, hogy megbukott. Így írta meg róla Bartha Miklós is. De ma Bartha Miklós is helyeselt neki.

Künn a folyosón azonban mosolyogva sugták-bugták:

— Bátran beszél Bánffy Dezső. Ő mondott le! És Andrassy közbenjárására! De azért léfzte Tiszát, mint az egyszerű ember a dicsekedő ellenfelét, hogy „nem is te törted be a fejemet, hanem a szomszéd”. Ő is felilnaradt, mert kijelentette, hogy nem Tiszától ijedt meg, hanem Andrassytól. Ravasz ember ez a Bánffy, hiába no . . .

*

Holnap nincs ülés. Tisza ma Bécsbe utazik. A hétfői ülésben felolvasásra kerül az elnapoló királyi kézirat. Aztán a jövő hónapig csend . . .

A képviselőház ülése december 16-án.

— Kezdeté délelőtt tíz óraker, —

Elnök: Báró Feilitzsch Artur és Jakabffy Imre.

Jegyzők: Daróczy Aladár, Szóts Pál, Sturmmann György, Kovács Pál.

Elnök: Tisztelet Ház! Az ülést megnyitom.

Daróczy Aladár jegyző felolvassa a tegnapi, 15-én tartott ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Van valakinek észrevétele a jegyzőkönyv ellen? (Nincs!) Észrevétel nem téveván, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki.

(Rakovszky.)

Rakovszky István a házszabályok címén föl szólal. Kijelenti, hogy a maga, mint pártja nevében, hogy a régi házszabály alapján áll, s hogy ők minden újabb erőszakra a végtelenségig menő erőszakkal fogják felelni. (Taps balról.) Ha egy fölérvetett király szentesítene is a törvénytelen formák között létrejött törvényt, az ellenzék annak ellene szögölne. (Taps.) Az ellenzéki pártvezérek, Kossuth és Apponyi tegnapi fölszólalása után . . .

Főlkialtások jobbról: Andrassyt kifejejtette. **Rakovszky István:** Kérem, ő nemokára az önk pártvezére lesz! (Zajos derűltség és taps balról.) Az ellenzéki vezérek tegnapi fölszólalása után csak a darabontok ügyében intéz kérdést az elnök. (Nagy zaj balról.)

Főlkialtások balról: Gyalázat! Piszkoság! Nyomorultak! Cselédeknek fogadjuk, hogy verekedjenek Kinek a pénzén!

Bartha Miklós: A honvédelmi miniszter is számoljon!

Lenyeg Zoltán: Kalonákat pofoztattak meg!

Rakovszky István: A darabontokkal együtt Feilitzsch is lefutott az elnöki emelvényről. Az elnök, ha egyszer megjelenik azon az elnöki emelvényen, az erőszakra se engedjen. Tallán Béla a múlt évben nem engedett az erőszakra sem, s nem engedte azt se, hogy védelmezzék.

Főlkialtások balról: Az ur volt és nem Feilitzsch!

Olay Lajos: Az nem csinált gazságot?

Rakovszky István: A november 18-iki csinyt a legaljasabb módon követék el, ritka furfanggal . . .

Molnár Jenő: De bulán!

Rakovszky István: A világon soha nem látott szemérmelenséggel!

Gróf Tisza István: Rendre! Rendre!

Rakovszky István: Hát nem szemérmelensége az, hogy Perzel a Ház színe előtt megígérte, hogy megtartja a házszabályt, s mégis elkövette azt a gaz csinyt? (Nagy zaj.)

Főlkialtások balról: Megvásárolták!

Rakovszky István: Fölvivom a miniszterelnök urat, aki most annyira fölháborodott, hogy czófoljon meg!

Gróf Tisza István: Meghallgatnak, ha megczófolom? (Nagy zaj.)

Rakovszky István idézi Tisza múlt évi november 23-iki beszédét, amelyben becsületre hivatkozva kijelentette, hogy mindig alkalmazkodni fog a házszabályok szövegéhez. (Oriás zaj.) Az új házszabályok mellett egyszerűen lehetetlen a tanácskozás. Látták, hogy minden megfélemlítési kísérlet megghiúsult. Perzel elnöksége lehetetlenné vált.

Báró Kass Ivor: De adósságait kifizették! (Nagy zaj!)

Rakovszky István: A kormány politikája az egész vonalon csodót mondott, s amint Perzel elűnt az elnöki székből, úgy el kell tűnnie Tiszának is a miniszterelnöki székből. (Zajos éljenzés és taps balról.)

(Becsületesen.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A t képviselő urak egy közbeszólással képesen szívesek voltak kiltásba helyezni . . .

Egy hán: Milyen udvarias! (Halljuk! Halljuk!) a jobboldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: . . . hogy egy életem intézett politikai természetű, de személyes támadásra válaszolok. Kérem tehát, szíveskedjenek megengedni, hogy ezt röviden és objektíven tegyen és hogy ezzel kapcsolatban szintén, tartózkodva minden polemikától, egy kérdést intézzék a Házhoz. (Halljuk! Halljuk!)

Ami a támadást illeti, Rakovszky István t. képviselő ur felolvasta egy beszédemnek némely passzusát, amely passzusokban kijelentettem 1903. november nem tudom hanyadikán. (Főlkialtások a jobboldalon: 23-ikán!) hogy a házszabályokat kötelezőnek ismerem a többségre úgy, mint a kisebbségre és azoknak alkalmazását is.

Kubik Béla: Becsületesen! (Halljuk! Halljuk!) a jobboldalon. Nagy zaj a baloldalon. Elnök csenget.

Rákosi Viktor: Ez is benne van! **Gróf Tisza István** miniszterelnök: Rám nézve ez egy csöppet sem lényeges. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy látezik! Látjuk!)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek, t. képviselő urak, méltóztatassanak megvárni a mondat befejezését.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mert én alkalmazni valamit máséknál, mint becsületesen, nem szoktam. (Élnék helyeslés jobbfelől. Mozdás a baloldalon.) Ha azt tartom, hogy muszáj megsérteni, meg tudok sérteni valamit. (Felkiáltások a baloldalon: Becsületesen, de alkalmazni másképp, mint becsületesen, nem tudok, nem szoktam semmit. (Nagy zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.)

Azóta elmúlt egy kerek esztendő. (Halljuk! a baloldalon: Becsületesen, de alkalmazni másképp, zaj.)

Elnök: Csendet kérek a Ház jobboldalán. (Halljuk! Halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Azóta elment egy kerek esztendő és nem mondhatja senki, hogy akár az én csekély személyem, akár a többség és elnökség a legmesszebbem túlrelmet ne gyakorolta volna. (Ugy van! jobbfelől. Mozdás és nagy zaj a baloldalon. Elnök csenget.)

Rákosi Viktor: Március 10-ike!

Gróf Tisza István miniszterelnök: És mikor azután beállott az a szituáció, amelyek most... (Nagy zaj balfelől és felkiáltások balfelől: Az ugrai levél következtében.)

Elnök: (Csenget.) Méltóztatassanak csendben lenni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... amelynek most bővebb fejtegetésébe és magyarázatába becsúszkálni nem akarok, mert minden polémiát kerülni óhajtok, de amidőn lelkiismeretes meggyőződésem szerint parancsolt szükségem állt a szabályok némely része megsértésének. (Nagy zaj és felkiáltások balfelől: Hát az becsületes eljárás?) ezt napokká előre, most nem emlékszem a dátumra, de mindenesetre pár nappal előre egy képviselőházi beszédemben nyíltan megmondtam. (Felkiáltások a jobboldalon: Ugy van!) azt hiszem tehát, nem állítható rólam, hogy ebben a tekintetben nem azzal a nyíltsággal és őszinteséggel jártam el... (Ugy van! jobbfelől. Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök: Kérem a t. képviselő urakat, szíveskedjenek legalább a nyílt ülésben tett ígértüket megtartani és a miniszterelnök urat meghallgatni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... amely nyíltság és egyesség jellemezte és fogja jellemezni egész eljárásomat. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Mozdás a bal- és szélsőbaloldalon.)

T. Ház! Ennyit kívántam a támadásra válaszolni. És most méltóztatassanak megengedni. (Halljuk! Halljuk!) hogy egy rövid kérdést intézzek a t. Házhoz. (Mozdás a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Indemnitás! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

(Tisza ultimátuma.)

Ma van a képviselőház jelen ülésének harmadik ülése. (Mozdás.) Az az ülés tehát, amelyen a házszabályok 23. szakasza értelmében a Ház megalkulásának feltételül be kell következnie. Ha a t. képviselő urak a házszabályok e rendelkezésének megtartását is lehetetlennek találják, akkor beállt az a helyzet, hogy ebben a Házban most már a házszabályok rendelkezésének lehetősége csak a házszabályokban leírt erősebb eszközök alkalmazásával történhetik. (Derültség és mozdás a bal- és szélsőbaloldalon. Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Rákosi Viktor: Halljuk végig!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ismétlem, hogy ez csak az erősebb eszközök alkalmazásával volna lehetséges.

Krasznay Ferenc: Éppen akkor nem tesz lehetőséget.

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kormány meggyőződése az, hogy mielőtt a képviselőházat egy ilyen nyomdalomnak tétőné ki, amelynek következményei beláthatatlanok, (Nagy mozdás a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) az igazán alkotmányos érzelmet és felfogást folyomány, hogy kérdésselék meg a nemzet... (Hosszantartó helyeslés a jobboldalon. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

Benedek János: Kiterjesztett választói joggal.

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... jelentse ki a nemzet a maga akaratát, (Élnék helyeslés a jobboldalon.) hogy vagy fossza meg a hatalomtól (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) azokat, akik oly eljárásra vannak elhatározva, amelyet a nemzet nem helyesel, vagy adja meg a nemzet a felhatalmazást és a mandátumot arra, hogy éljünk ezzel a hatalommal. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljen és taps a jobboldalon. Mozdás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Bartha Miklós: Hipokrizia!

Elnök: Csendet kérek, t. Ház! (Halljuk! Halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Arra kérem tehát a t. Ház tuboldalán ülő képviselőtársaimat, (Halljuk! Halljuk!) méltóztatassanak khetővé

tenni, hogy a Ház megalakulván, a kormány egy, a lehető legrövidebb időre szabott indemnitási javaslatot telerjessen. (Nagy mozdás és derültség a bal- és szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés a jobboldalon. Halljuk! Halljuk!)

Rákosi Viktor: A lex-Daniel visszavonása esetén igen, másként nem. (Nagy zaj.)

Elnök: Csendet kérek, t. képviselő urak!

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... amely lehetővé tegye, hogy a legrövidebb idő alatt megcélható legyenek a választások anélkül, hogy a magyar állambiztonság folytonossága főnnakadást szenvedjen. (Helyeslés jobbfelől.)

Azt hiszem, ez olyan kérdés, amelynek teljesítését egyetlen alkotmányos érzelmi ellenzék sem tagadhatja meg. (Nagy zaj és ellentmondások a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: A lex-Daniel előtt kellett volna így beszélni. (Zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Sehoh a világon nem tartják az alkotmányos felfogással megegyezhetőnek azt, hogy az ellenzék, még ha többségű bir is, megakadályozza és megtagadja azon eszközök megadását, amelyek szükségesek arra, hogy a választások minden rendkívüli állapot előidézésé nélkül bekövetkezzenek. (Ugy van! jobbfelől. Zaj.) Mindjárt hozzáteszem, hogy akárhogy járnak is el a t. képviselő urak, akár teszik lehetőt az ilyen indemnitási javaslat elfogadását, akár nem, a választások be fognak következni. (Élnék éljen és taps jobbfelől. Derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Krasznay Ferenc: Nyíltan bejelentette másodikk törvényszegést.

Kubinyi Géza: Félnek a nemzet életőszéke elő kerülni!

Polónyi Géza: Minek kéri, ha nincs szükségő reá? (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mindazon hátrányokért és következményekért pedig, amelyek az indemnitás létre nem jöveteléből a nemzetre hárámoltatnak, a felelősség teljesen önöket illeti. (Éljen és taps jobbfelől. Nagy zaj balfelől.)

(Nem állunk szóba)

Kossuth Ferenc: Tisztelt Ház! (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Ha törvény- és jogtisztelő kormányval állanánk szembe... (Taps a szélsőbaloldalon. Zaj jobbfelől.) köteleseggünk lenne az indemnitás ellen akadályokat nem gördíteni. (Zaj.) De a jelen kormány bebizonyította (Élnék ellentmondás jobbfelől.) hogy kész jogcsörtét elkövetni azért, hogy céljait elérje. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Rákosi Viktor: Mit csinálnak majd a vidéken, ha itt be nem így dolgoznak?

Kossuth Ferenc: Minden jel arra mutat, hogy a t. kormány a jogcsörtések rendszerét nem hagyja még akkor sem abba, hogyha az indemnitást megkapná. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Jogsértő kormányval szembe tehát nem létezhetik az az alkotmányos köteletség (Nagy zaj a jobboldalon. Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) hogy az indemnitás ellen akadályokat ne gördítsünk. Olyan kormány, amelyben meg lehetne bízni, hogy a jogot és törvényt tiszteletben fogja tartani, egy ilyen kormány mindenesetre megkapná az indemnitást. (Zajos helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) A szövetséget ellenzék szövetségének alapjául azt fogadta el, hogy a jogsértő kormányval és ellenükkel semmi érintkezésbe nem lép soha. (A bal- és szélsőbaloldalon a képviselők fölállnak. Hosszantartó zajos helyeslés, éljen és taps.)

Elnök: Bánffy Dezső báró képviselő ur a házszabályokhoz kért szót. (Nagy zaj. Csendet kérek a Ház minden oldalán.)

(Bánffy beszélni szeretne.)

Báró Bánffy Dezső: Szótlásra feláll. (Nagy zaj a jobboldalon. A bal- és szélsőbaloldalon a képviselők felállnak, zajos éljen és taps. Zajos felkiáltások a jobboldalon. Eláll! Eláll!)

Elnök: Csendet kérek a Ház minden oldalán. (Zajos felkiáltások a jobboldalon. Eláll! Eláll! Zajos éljen és taps a szélsőbaloldalon.) Csendet kérek t. képviselő urak, mert ha nem leszek képes a csendet helyreállítani, kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni. (Hosszantartó nagy zaj.) Az ülést felfüggesztem.

Szünet után.

(Két dátum.)

Báró Bánffy Dezső a házszabályokról beszélt, s arra a lehetetlen helyzetre hívja föl a Ház figyelmét, melyből a kibontakozás lehetetlen a november tízenyolcadiki esiny után. (Nagy zaj.)

Felkiáltások jobbról: Decenber 13-áról beszéljen!

Báró Bánffy Dezső: Nemcsak a kibontakozás, de a kormány további vezetése is lehetetlen, számolni kell a következményekkel, mi minden szemazhatik az erőszakból. A választók jogosultak bizonyos dolgok eldöntésére, például a bizalom nyíltánítására, de ők maguk egy törvénytelen cselekedetet törvényessé nem tehetnek. A törvénytelen alapon hozott határozat jogrendnek az alapja nem lehet.

A Ház meg sem alakulhat, míg a november 18-iki határozat...

Zajos felkiáltások jobbról: Decenber 13-áról beszéljen!

Báró Bánffy Dezső: ... míg a november 18-iki határozat meg nincs semmisítve és míg a jelen kormány infézi az ország ügyeit, Tisza vállalkozása az országba nézve rendkívül veszedelmes; ő keresztüljárta az 1899. évi XXX. törvényt, majd a házszabályokon, s most exlexen is kész főtisztlatni az országgyűlést. Vele szemben föl kell venni a harcot, az alkotmány védelmére.

Rosenberg Gyula: Ön beszél, aki az alkotmányt föl akarja függeszteni? (Oriási zaj az egész Házban.)

Báró Bánffy Dezső: Fájó szívvel látom én is ezeket az állapotokat, de utját kell állni mindenkem, amit a november 18-iki határozat alapján tenni akarnak. A kormány indemnitást törvényes formák között semmi esetre ser, kaphat. A kormány mehet a választók elé; lehetséges, hogy lesz többség, mert erre a miniszterelnöknek vannak módjai és eszközei. — én ismerem azokat. (Derültség és taps balról.) Talán lehetséges lesz az általam jól ismert eszközökkel többséget szerezni, de az a kisebbség, amely ide mindenesetre bejön, folytatni fogja a mi munkánkat, s meghiúsítja a kormány tervét. Nem néhez ezeket a terveket ismerni, hiszen előtűnik ált a vámtörlet kérdésének eldöntése, s a védőerő-törvény revíziója. Régen hívtettem, hogy a parlamentben új alakulása van szükség, s e célból óhajtottam az új választást; most nem új párt alakulására hanem a pártok szövetségére van szükség. És én bátran fölveszem a küzdelmet így is. (Zajos éljen és taps balról.)

(Zichy Jenő.)

Elnök: Zichy Jenő gróf a házszabályokhoz kíván szólni. Mielőtt azonban a szót átadná neki, figyelemztesíti a Házat, hogy a házszabályok 23-ik szakasza értelmében a Háznak még ma meg kell alakulnia. (Helyeslés jobbról, ellentmondás balról.)

Polónyi Géza: A Ház már meg van alakulva!

Elnök: Hogy volna? Nincs még megalkulva!

Polónyi Géza: Majd felelek erre!

Gróf Zichy Jenő: A nemzetnek biztosított jogait, alkotmányát esorbította meg a november 18-iki határozat. A mi speciális viszonyunk következtében alkotmányukhoz hozományul sem szabad. Nekünk egyetlen kincsünk az alkotmány. (Zajos helyeslés balról.) A mi alkotmányunk szerzés alkotás, azt nem engedjük elforgásolni. (Zajos helyeslés.) Már Hédervárytól is feltette nemzeti jogainkat.

Olay Lajos: Héderváry éppen olyan veszedelmes, mint Tisza. Főcinkos!

Gróf Zichy Jenő: Elismeri, hogy a házszabályokat módosítani kell, de nem ugrai levéllel és nem erőszakkal. (Zajos helyeslés balról.) De leginkább azon csodálkozik, hogy Plécs, az igazságügyminiszter bíri azt, hogy a házszabályokat lábba litorják. (Nagy zaj balról.)

Olay Lajos: Ez komizság. Ez a cudarság és gyalázat!

Polónyi Géza: Hallatlan, hogy ezt az erőszakosságot a miniszter is tűri!

Olay Lajos: A legnagyobb gyalázat!

Elnök: Olayt rendreutasítja.

Olay Lajos: Jól van, nem bánom, mégis cuárság!

Elnök Olayt másodsor is rendreutasította. **Gróf Zichy Jenő:** Az a nagy jogtalanság és igazságtalanság, ami itt történt a Házban, annyira igazítja, hogy elszorítja a szívét és annyira fojtogatja a torkát, hogy tovább beszélni nem tud.

Elnök tíz percere felfüggeszti az ülést.

(Polónyi Géza.)

Polónyi Géza: A házszabályokhoz szól. Az elnöknek az a kijelentése, hogy a Ház még nem alakult meg, alkotmány- és házszabályellenes feltevés. A képviselőház akkor alakul meg, amikor a képviselőválasztás után a mandátumokat igazolták és az elnököket megválasztották. Ma a Ház meg van alakulva. Az elnökök és bizottságok választása minden határidőhöz kötve, Tisza ma indemnitást kért. De indemnitást kért akkor, amikor még a pénzügyi bizottság sinesen megválasztva, csak olyan miniszterelnökig agyban születtezett meg, mint a Tisza István gróf. Az a kérdés most, hogy történt-e november 18-án okirathamisítás, igen, vagy nem? Amikor Rakovszky az előbb megkérdezte, hogy mi a véleménye az alelnöknek arról a sérclmes határozatról, az alelnök nem válaszolt.

Leugyel Zoltán: Az alelnök ur rendreutasítani tud, de magát rendben tartani nem tudja. (Derültség.)

Polónyi Géza: Tarlok az elnöki tekinftélynek annyival, hogy még egyszer fölveti a kérdést: törvénytelennek tartja-e az alelnök a november 18-iki határozatot? A halgatás is felelet. A bünyvői eljárás szerint a vádolt a feleletet megtagadhatja, de erről a közvéleménynek megvan a maga véleménye. De a kormány azt mondja, hogy csak ház-

szabályt sértett, holott sértett ő más törvényt is az olasz kereskedelmi szerződésről. De ma újabb törvénysértést jelentett be a kormányelnök, amikor azt mondta, hogy a Házat ezekben is fölleszámolja és így ő felségét esküszve akarja rávenni! (Zajos helyeslés balról.) Nagy gyönyörrel hallgatta a Bánffy és Rosenberg polémiáját. Rosenberg nekirámadt egykori vezérének, holott egy sem ugrott fölére a Bánffy-pénzen megválasztott képviselőtől. Most pedig Rosenberg azt vágja Bánffy szemébe, hogy az alkotmányt akarták fölfüggeszteni.

Rosenberg Gyula: Ez nem igaz! Nem igaz!
Polónyi Géza: Egy dolog bizonyos, hogy ha nem is ezt mondta Rosenberg, de tudott arról, hogy Bánffy az alkotmányt föl akarja függeszteni, mégis támogatta. (Derültség.) Nem akarja sérteni Rosenberget.

Rosenberg Gyula: Nem is ajánlom!
Felkiáltások balról: No, no, nem jövedünk meg Rosenberg ur!

Polónyi Géza: Csúpan azt kérde Rosenberg: tudja-e, hogy a magyar ember, ha bünrészesevé válik valakinek, nem száll szembe a büntetésével.

Rosenberg Gyula: Ez nem igaz! Nem igaz!
Polónyi Géza: Hosszasan bizonyítja, hogy a november 18-iki határozat törvénytelen volt, a naplót meghamisították és a jegyzőkönyvet nem hitelesítették. Az elnök szavát nem hallották akkor még a gyorsírók sem és az az elnök, aki nem szégyel elnök lenni amikor bujkálnia kell, fölhívatta a gyorsírót, névszerint Peregrinyi revizort és neki diktálta be, hogy mit mondott. Az ilyen gyorsírót a Ház falai között nem szabad megírni. (Helyeslés balról.) A Ház akkori naplójában csupa hamisítás van. A közokirathamisítás ellen pedig a büntető törvényt meg kell indítani. (Zajos helyeslés balról.) Perczel, amár megígérte, hogy a házszabályokat betartja, mégis egy párt kérelmére rendelte el 18-án a szavazást.

Rakovszky István: A gazember!
Jakabffy Imre elnök rendre akarja utasítani Rakovszkyt. Erre az egész szélsőbal fölgrrik és ökölrel fenyegetőzve harsogja az elnöki emelvény felé: Perczel gazember! Gazember! Gazember!

Polónyi Géza: A nemzet arra a kérdésre, hogy törvénytelen-e a 18-iki határozat, vagy sem, nem felelhet. Vagy adhat-e a nemzet arra választ, hogy bezárta-e az elnök november 18-án a vitát; igen, vagy sem? (Nagy derültség a szélsőbaloldalon.) Kérdezi a Ház jegyzőt, hogy voltak-e szónokok fölrátkozva 18-án? Ugy-e, hogy voltak? Ime, hát ez a negyvennyolcas miniszterelnök, aki most negyvennyolcra hivatkozik, de a törvényt nem tartja be.

Hellebront Géza: Örülök ezér!
Lengyel Zoltán: Nem hallja elnök ur, hogy az elnököt gazemberezik!

Feilitzsch elnök rendre akarja utasítani Lengyelit. Erre a szélsőbaloldallal újra fölgrrik és fenyegetőzve kiáltja: Gazember! Gazember! Gazember!

Elnök: Valamennyit rendreutasítom!
Polónyi Géza: De hát hogy is történt az a szavazás? Az elnök zsebkendőjét lobogtatta és a zsebkendő után, mint a cirkuszlovakat állította föl a képviselőket. (Zajos derültség és taps balról.)

Amit Tisza és az elnökség elkövetett, az nem a Lengyel Zoltánok, hanem a magyar alkotmány ellen irányított merénylet. Egy hamis, hazug okirat nem kötelez. (Taps balról.) És van egy igazságügyminiszter, aki vizsgálatot indít a darabontok kiverése miatt, de benne marad egy kabinetben, amely okirathamisítást követett el. (Zajos helyeslés és taps.)

Felkiáltások a szélsőbalon: Gázság! Gyalázat!
Olay Lajos: Agyalágyult ember az már!

Polónyi Géza: Szörnyű dolog, hogy ilyen emberre, mint Plósz, van rábízva a bírók kinevezése. Bűnnek tartanám, ha Plósz azzal lehetne vádolni, hogy társa olyan bandának, mely ilyen merényletet követett el. (Zajos helyeslés és taps balról.)

(Feilitzsch válasza.)

Elnök kijelenti, hogy Rakovszkynek előbbi kérdésére nem felelhet, mert most kapott idézet az ügyészségtől a büntetőben. De annyit kijelent, hogy darabontok itt alkalmazva nem voltak.

Felkiáltások balról: Hazugság! Hazugság! Hogy mer így hazudni?

Elnök: Azokat a szövegeket, akiket alkalmaztak, kioktatták, hogy a képviselőket megvédjék támadások ellen. (Derültség.)

(Az alkotmány-felfüggesztés.)

Rosenberg Gyula: Személyes kérdésben kérek szót. Báró Bánffy Dezső képviselő urnak beszéde közben egy könnyű emberéltető és megmagyarozható érzés következtében azon közbeszólás tört ki belőlem, szavamra mondóm, önkénytelenül, hogy: „Az védi az alkotmányt, aki föl akarja függeszteni.“ Ez a közbeszólás egy súlyos, hazafiura talán legsúlyosabb vádat foglal magában és valaki, aki becsületére és tisztességére feltápon és én az ügyök, ilyen vádat csak akkor fog emelni, ha arra nézve támpontjai, adatai vannak, amelyek ezen vád alaposasága tekintetében jóhiszeműséggel bizo-

nyítják. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök csemet.)

Egész röviden és egyszerűen elő fogom adni a tényállást, amelyről én tudomással bírok és abban a tényállásban meglesz az a válasz is, amelylyel Polónyi Géza t. képviselő urnak tartozom arra nézve, hogy „ha ez így volt, miért támogatta akkor a képviselő ur?“

Bánffy Dezső báró akkori kormányának kormányzásának utolsó idejében történt, hogy hozzá jött valaki. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök csemet.)

Gajdary Géza: El akarják talán lussolni? (Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Dehogy!)

Rosenberg Gyula: ... Hozzá lehetem, hogy hazafii aggodalomtól külvél valaki, akiről úgy szávalihetőségében, mint abban a körülményben, hogy módja volt az tudni, arról engem értesített... (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Ki az?) ... semmiféle kételem nem lehetett és azt mondta, hogy „egy borzasztó dolog készül. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Kij volt az?) ferve van véve az alkotmány felfüggesztése... (Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, méltóztatassanak csendben lenni. Sokkal kényesebb és fontosabb a kérdés, semmint hogy a felszólaló képviselő urat közbeszólásokkal zavarni szabad volna.

Rosenberg Gyula: ... én nem tudom, mit csináljak, hozzá fordulok, tégy valamit.“ Teljesen tudatában voltam magamra is annak, hogy sokkal kisebb pont vagyok, mintsem hogy ilyen nagy tervek megakadályozni tudnék, de megiettem azt, amit hazafii kétségbeesésem parancsolt akkor és elmentem két férfihoz, akiknek módjukban volt segíteni. Meg is neveztem őket, az egyik Széll Kálmán volt (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Nincs itt!), a másik Tisza István gróf. Megmondtam nekik, hogy mi van készülöben, megmondtam nekik, hogy olyan oldalról tudom, amelynek szávalihetőségéről, értesüléseiéről és arról, hogy módjában van tudni a körülményekről, meg vagyok győződve, megmondtam, hogy én nem tehetek semmit, ti tegyetek!

Mit tetek, lettek-e valamit, az én reám nem tartozik, arról számoljanak el öök, de annyit tudok, hogy báró Bánffy Dezső nemsokára rá megbukott és nem volt Magyarország miniszterelnök. Ez az, amit mondani akartam. (Helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

(Bánffy védekezik.)

Báró Bánffy Dezső t. képviselőbá! (Halljuk! Halljuk!) Már hozzá vagyok szokva ahhoz, hogy az én miniszterelnökségem idejéről különböző tervekkel beszélnek és mindenféle különböző terveket, mint vádakat állítanak elő. Hát, t. Ház, előrebocsátom, hogy az, amiről Rosenberg Gyula t. képviselő ur értesült, egyáltalában nem áll. Az illető ur (Felkiáltások a baloldalon: Ki volt az?) bizonyosan rémségeket látott, amelyek nem léteznek.

Kétségetlenül igaz, hogy az alkotmány felfüggesztésének vádjával egy államférfit, egy politikus, egy miniszterelnököt vádolni igen nagy dolog; de védekezni komolyan csak akkor tartom kötelességemnek, ha azok a vádak komoly alappal bírnak (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) és nem emeltemek minden alapot nélkülözöen.

Hanem méltóztatott Rosenberg képviselő urnak két férfira hivatkozni, akiket ő állítólag megmondott abban az irányban, hogy megakasszák azt a veszélyes dolgot. Hát én is hivatkozom egy olyan férfira, aki velem együtt akkor a kabinet tagja volt, hivatkozom Lukácsra, aki most is a kabinet tagja, hivatkozom Erdély Sándorra, aki a jelenlegi kormányt támogatja, hivatkozom Darányi Ignácra és Wlassics Gyulára, akik jónak látták ez idő szerint a kormányt nem támogatni, hanem otthagyni. (Éljenzés a baloldalon.) hivatkozom reájuk... (Felkiáltások a baloldalon: És Dániel Ernő!) ... Dániel Ernő is hivatkozom. (Nagy zaj és derültség a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök csemet.) Ezek a volt miniszter urak tanúságot tehetnek arról, hogy az alkotmány felfüggesztésének kérdésével a kabinet sohasem foglalkozott és hogyha olyan nagyon nagy bűnnek tartották volna azokat az esetleg szigorú álláspontokat, talán az exlex állapotba való bemenetelt, amint hogy akkor volt, — akkor otthagyták volna a kabinetet. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) De azonosították magukat a kabinettel az utolsó perezig, következőskép nem hiszem, hogy olyan valaki terüünk lehetett volna, amely hazafiura, nemzetárulás, alkotmányárulás lett volna. Önök öket nem is vádolják!

Különb az alkotmány felfüggesztésének kérdésével egyáltalában sohasem foglalkozunk; a tanuk, — azt hiszem, — elég tekintélyesek erre, tessék meghallgatni az általam megnevezett urakat.

(Tisza Bánffyról.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. képviselőbá! Múltán Rosenberg Gyula t. barátom én reám hivatkozott, kötelességemnek tartom a dolog-

ról azt, ami reám vonatkozik, röviden elmondani. Emlékszem rá, hogy t. barátom ezzel az aggodalmával jött hozzám.

Ugron Gábor: Ebéd után volt!
Gróf Tisza István miniszterelnök: Én megvallom, — talán emlékezni fog ő is rá — hogy mosolyogva fogadtam.

Teljesen hihetetlennek látszott előttem, hogy Bánffy báró, akinék akkor az obstrukcióját folytató harcában lelkem egész erejétől részt vettem, egyébré gondoljon, mint parlamenti küzdelemre, amelyet a magyar parlamenti többségének eljárása által kíván kivéni. Nem is nyilatkozott előttem Bánffy Dezső báró semmi olyan terveiről vagy nézeteiről és nem avatott be olyanokba, amelyek ezen feltételekben megengedettek volna.

Idővel azonban, amint a harcok későbbi stádiumába jutottunk, kezdetem észrevenni, hogy Bánffy Dezső bárónak tulajdonképpen a parlamenti küzdelemre a parlamentben való meggyőzéséhez semmi reménye sincs. (Felkiáltások balról: Önök sincs! Derültség balról. Zaj. Felkiáltások jobbról: Majd meglátjuk! Halljuk! Halljuk! Zaj.)

hanem arra gondolt, hogy a parlamentet hosszabb időre elcsapolja, meg nem szavazott újoncokat újoncszóssan és metálan renitens törvényhatóságoknak önkormányzati jogát fölfüggeszse. (Mozgás és derültség jobbról. Nagy zaj balról.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat most már harmadszor, sziveskedjenek csendben lenni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Amint ezen eszmeköről, részint tényekben, részint olyan férfiaknak nyilatkozataiból, akiknek jól értesült voltában nem kételkedtem, meggyőződést szereztem, azonnal és pedig, tekintve a kérdés fontosságát, nemesak előszóval, de írásban fordultam Bánffy Dezső báróhoz egy memorandummal, amelynek másolata ma is birtokomban van (Zaj balról és felkiáltások: Házelnök akart lenni!), amely memorandumban a legkérelmeztelenebbül kifejezem azon nézetemet, hogy a technikai obstrukciót szemben a többségnek a parlamentben rendkívüli eszközökhöz nyulni szabad (Zaj balról), de egyáltalán hozzátettem azt is, hogy ezen esztánek kizárólag parlament, a parlamenti többség vagy új választások általi megküzdés tartom alkotmányosnak és meueynyben a kormány bármint más rendszabályokhoz nyulna és a parlament elcsapása mellett kívánna eljárni, én a magam részéről ellene fordulok ennek az állapotnak, megpróbálom a szabadlövületben a magam nézetét keresztülvinni (Zaj balról. Halljuk! Halljuk! jobbról), ami a legrosszabb esetben is a pártunk meghontására vezetne és kijelentem és óva íntek mindenkit, hogy olyan abszolutisztikus fegyverrel

Egy hang (balról): A celszövöl!

Gróf Tisza István miniszterelnök: A celszövöl, ugy-e, az, aki ezt az illetőnek magának mondja meg? (Derültség jobbról és felkiáltások: Egy kis fogalmazvar!) És kijelentem azt is, hogy óva íntek bárkit is olyan törvénytelen lépések megtételéről... (Felkiáltások balról: Önt magát is! Derültség balról.)

Elnök: Csendet kérek!

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... a amelyek olyan lejtőre vinnék a kormányt és a nemzetet, ahol azután, félek tőle, hogy rövid idő múlva az abszolutizmus szuronyai a magyar nemzet legjobbjait találnák szemben magukkal. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon.) Az volt a meggyőződésem akkor is és az a meggyőződésem ma is, hogy ha valaha még az a csapás érne ezt a nemzetet, hogy az abszolutizmus szuronyával kellene szembeállani (Zaj. Elnök csemet), akkor bizonyára azok a férfiak állának az első sorban, akik most... (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök többször csemet.)

Polónyi Géza: Az Andrásyák nem volnának ott? (Folytonos zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem értettem a közbeszólást.

Polónyi Géza: Azt mondtam, hogy az Andrásyák nem lesznek ott akkor is?

Gróf Tisza István miniszterelnök: Arról aztán meg vagyok győződve, hogy ebben a kérdésben az Andrásyák és én mindig egy táborban leszünk. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps a jobboldalon.)

Borbély György: Azok ott lesznek, de maga hátul lesz!

Elnök: (Csemet.) Csendet kérek, t. Ház! Kérem a képviselő urakat, méltóztatassanak csendben maradni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Azzal pedig, azt hiszem, szintén tisztában van mindenki, hogy Polónyi képviselő ur hol lesz és hol nem lesz (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Zaj. Elnök csemet.)

Polónyi Géza: Hacsak az csesdi lápban el nem sünyedek, elől leszek!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hogy az csesdi lápban mit akar a képviselő ur, arról igazán nincsen fogalmam.

Borbély György: Egyszerű utat! (Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Elnök: (Csendet.) Csendet kérek, t. Ház! A képviselő uraknak anaguknak áll érdekében, meg csak a nagyközönség szempontjából is, hogy meghallgassák ugy a vádoló, mint az igazoló beszédét. Kérem Kaas Ivor báró és Nessi Pál képviselő urakat, hogy a védelmet méltóztatassanak Bánffy Dezső báróra bízni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hogy ki mit akar az esedői lépéskésről mondani, arra magam is kíváncsi vagyok.

Gróf Károlyi György: Én is!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha más akar valaki mondani, mint azt, hogy nekem ott földbirtokom van, földbirtokom, amely a legulsóbban megterhelt ártósztyálba esik, talán egy pár hold kivételével és amelyre nézve mellesleg megjegyzem azt, hogy amikor... (Égy hang a baloldalon: Ez hárszabály?) Kérem, az sem hárszabály, ha az embert ilyen gyanúsításokkal illetik. (Ország zaj és felkiáltások a jobboldalon: Gazság! Hívátság! Komisszág! Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Elnök: Csendet kérek, t. képviselő urak. A legrosszabb szöveget teszitek a t. képviselő urak Bánffy Dezső báró képviselő urnak, ha folytonos közbeszólásokkal zavarjátok a szónokot. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Hock János: Halljuk a leleplezést! (Felkiáltások a jobboldalon: Hock János szerint, ugy-e? Miféle leleplezést, tán a „Szalon” leleplezését? Nagy zaj.)

Elnök: Csendet kérek! Méltóztatassék a folytonos közbeszólásoktól tartózkodni!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Tehát ismétlem, mert bocsánatot kérek, az aután ellenkezik a lovagiaságról és a becsületről való fel fogásnak legelőmibb alapvejével (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon), ha valaki ilyen odabótt jelszavakkal akar kitérni a kérdés érdeme elől. (Hosszantartó nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Gazság! Alávalóság! Gyalázat! Folytonos zaj a Ház minden oldalán. Elnök ismételtelen csendet.)

Gróf Zichy Aladár: De igaz!

Rakovszky István: Igaza van! (Nagy zaj a Ház minden oldalán. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Gróf Andrássy Tivadár: Igaza van!

Gróf Hadik-Barkóczy Endre: Igaza van! (Általános nagy zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Gróf Zichy Aladár: Kérem, meghallgatjuk! Halljuk!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Azt hiszem, hogy erről az incidensről felesleges többit mondani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Andrássy Gyula: Hejyes!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ami magát a felvetett politikai kérdést illeti, ahhoz tulajdonképpen már hozzátenni valóm nincs. Egyszerűen megjegyezhetem azt, hogy Bánffy Dezső báró azon memorandumot átvette, annak tartalmát tudomásul vette, de ez már az akciónak utolsó heteiben, talán február elején történt (Mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.), mikor... **Eötvös Károly:** Már lemondott!

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... talán körülbelül egy hónappal a lemondása előtt, de mindenestre az akció stádiumában, amikor már sem Bánffy Dezső báró szempontjából, sem az én szempontomból nem volt szükséges, hogy egymással szemben ezen kérdésre többé visszatérjünk. Én azon céllal, hogy álláspontomat vele szemben tisztázzam és netalán eljárásának következményei iránt Bánffy Dezső báróban kételyeket fenforogni ne hagyjak, azon memorandum átújításával elértem. Ez az amit tudok a dologról és amit elmondani kötelességem volt. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(Nem Tisza, hanem Andrássy.)

Báró Bánffy Dezső: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Azokkal szemben, amiket a miniszterelnök ur az előbb mondott... (Nagy zaj.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, ne méltóztatassanak egymás szavába vágni.

Báró Bánffy Dezső: ... én kénytelen vagyok még egy tanura hivatkozni és ez Andrássy Gyula gróf. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) A miniszterelnök maga sem állítja, hogy ő a velem folytatott beszélgetés rendjén arról győződött volna meg, hogy az alkotmányfelfüggesztés kérdésével foglalkozott volna az akkori kabinet. Én tehát elfogadom, hogy Rosenberg t. képviselő ur jóhiszeműleg járt el, de rosszul választotta meg azt az értesítőt, aki neki ezt a hirt hozta. (Felkiáltások balfelől: Ki volt az?)

Rosenberg Gyula: Jeszenszky Sándor. (Derültség balról. Felkiáltások jobbfelől: Az volt a jobb kezét Nagy zaj.)

Báró Bánffy Dezső: Az alkotmány felfüggesztésének kérdésével az akkori kormány egyáltalában nem foglalkozott és erre nézve akkori minisztertanácsaim nekem kétségtelenül elég jó tanúim. Hogy aután egy általam igen nagybecsült ember, aki azonban a kabinetnek nem volt tagja, aki a minisztertanácsban részt nem vett, talán rémképe-

ket is látott, az lehetséges, de kétségtelen, hogy tájékozatlan volt a dologban. (Halljuk! Halljuk! balfelől. Derültség jobbról.) Igaz az, amit Tisza István gróf mond, hogy igenis a kormány az akkori szorult helyzetében sok mindenről gondolkodott, hogy hogyan szabadulhatna esetleg. (Nagy zaj.) Gondolt a Háznak ex-lexben való feloszlatására is, azonban végleges megállapodás és tekintetben nem jött létre, csak foglalkoztunk a kérdéssel, esetleg foglalkoztunk a különböző menekülési módokkal. Január hónap első napjainak valamelyikén, azt gondolom, 4-ik vagy 5-ikén Andrássy Gyula gróf felkeresett engem és figyelmztetett azokra a komoly következményekre, amelyek előállhatnak, ha tovább feszítjük a hirt. (Élénk éljenzés a baloldalon.) Ha az alkotmányos élet rendjét megzavarva oly állapotokat teremünk, amelyek igen komoly, veszedelmes következményekre fognak vezetni, ha élére állítjuk a dolgokat, ha a nemzet maga sem fogja tudni, hogy vajjon hol az igazság és vajjon előszerű-e, helyese-e a többség elméletét a véletelkép vinni (Felkiáltások: Éljen Andrássy!), avagy pedig szélszerűbb lenne a kormánynak a helyét otthagyni. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) Andrássy Gyula gróffal beszélve, tanácsát meghallgatva, pár napi gondolkodás után arra határoztam el magamat, hogy én is követem azt, amit ő helyesnek lát és a koronának a miniszterelnöki táraét rendelkezésére bocsátottam a kiegyenlítő tárgyalásokba nem szóltam bele. (Hosszantartó éljenzés és taps balfelől.)

Rákosi Viktor: Bánffy nem követett el bűnt, legfeljebb akartam! (Felkiáltások balfelől: Mondjon le! Mondjon le!)

Báró Bánffy Dezső: A helyzet komolyságára figyelmztetett engem akkor Andrássy Gyula gróf. Hála Istennek ma is ő az, aki felemeli szavát akkor, amikor az alkotmány védelmére van szükség. (Zajos éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Andrássy Gyula engem figyelmztetett arra hogy személyes érdekeket, személyes tekiuteteket személyes szempontokat félre kell tenni, mert az ország érdekei, a nemzet érdekei ugy kívánják (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Az ő tanácsát követve, félre állottam. Félre állottam, bár nagy önmegtágadásomba, nagy megaláztatásomba került is.

Rakovszky István: Tisztelességes volt! (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Báró Bánffy Dezső: Mondom, nagy megaláztatásomba került; de jóhiszeműen hazafiu kötelességemet teljesítettem. Vajjon ma remélnéjük-e azt, hogy ezen az uton szánhatjuk a helyzetet?

Ez az t. Ház, amit el akartam mondani, mert erre felhívtam. Azt gondolom, hogy vád e tekintetben sem a multat, sem a jelent illetőleg engem nem terhelhet. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

(Kovács Pél.)

Kovács Pél: Polónyi reá, mint soros jegyzőre hivatkozott, mikor a november 18-iki ülés volt. Igaza van Polónyinak. Igen sokan voltak feliratkozva még szölszóra.

Felkiáltások balfelől: Hamisítók! Csalók! Gazemberek!

Elnök: Megállapítja a következő ülés napirendjét, amely hétfőn lesz s az ülést fél 3 órakor bezárja.

A Bánffy-ügy.

A szabadelvűpártban ma este még élénk volt az élet, mert a miniszterelnök csak esti tizenegy órakor utazott el Bécsbe, ahol a királyi holnap délelőtt kilenc órakor fogja fogadni.

Sok szó esett a klubban a ma szőnyegre került Bánffy-ügyről. Tisza István egy csoport előtt bemutatta eredeti kéziratát annak a memorandumnak, melyet ő Bánffy Dezső miniszterelnökhöz intézett s melyben Bánffy tervei-vel szemben álláspontját világosan és határozottan kifejtette. Tisza István ezt a memorandumot, mint a kéziratban konstatálható, február 4-én küldte el Bánffy Dezsőnek, míg gróf Andrássy Gyula, mint az szintén megállapítható, már január első harmadában kapacitálta Bánffy Dezsőt. Ha tehát egyáltalán a kapacitációnak engedett az akkori miniszterelnök, ugy az nem az Andrássy kapacitálása volt.

Megkérdezték Lukács László pénzügy-minisztert is, hogy mint a Bánffy-kabinetnek is pénzügyminisztere, tud-e valamit a Bánffy Dezső ma bipattant terveiről? Lukács László elmondta, hogy mikor ma a Házban szóba került az ügy, nem emlékezett mindjárt reá, de aztán gondolkodott és eszébe jutott, hogy Bánffy az ujonctörvény nélkül való ujoncosítást

s a renitens megyék megrendszabályozását csakugyan többször szóba hozta, még minisztertanácsokon is, de a minisztertanácsokat megelőző és követő megbeszélések folyamán pláne sokszor. Határozat tárgyát azonban nem képezte s így jegyzőkönyvekbe se került.

Ezek szerint természetes, hogy a szabadelvűpártban ma este a Bánffy Dezső ügyéről más hangon is beszéltek, mint a képviselőházban.

A pártban ugy tudják, hogy a miniszterelnök már a hétfői ülésben felolvastatja az elnapoló királyi kéziratot.

*

Jeszenszky Sándor a Politikai Értesítő utján a következő nyilatkozatot teszi közzé:

„A képviselőház mai ülésén az esti lapok jelentése szerint Rosenberg Gyula képviselő ur azt mondta, hogy a Bánffy-kormány utolsó napjai alatt valaki, aki a dolgot tudhatta, hozzá jött az a hírrel, hogy borzasztó dolgok vannak készülőben. Bánffy az alkotmány felfüggesztését tervezte s azért az a valaki felhívta Rosenberget, hogy az Isten szerelméért tegyen valamit.

Az ilyen további folyamán Rosenberg képviselő ur odanyilatkozott, hogy az a „valaki” én voltam.

E nyilatkozatra kénytelen vagyok kijelenteni, hogy én Rosenberg képviselő urat soha és sehol nem kerestem fel. Ellenben igaz, hogy velem, mint barátommal, politikai kérdésekről bizalmasan beszélgettem, anélkül, hogy módomban állott volna olyan kijelentéseket tenni, mint aminekét ma nekem tulajdonít, és legkevésbé sem vettem magamnak alkalmat arra, hogy az alkotmány megmentésére kérjem fel.

Budapest, 1904. december hó 16-án.

Jeszenszky Sándor.

A szabadelvűpártból.

Tisza István miniszterelnökhöz a mai nap folyamán a következő távirat érkezett:

Bécs. A legutolsó napok eseményei iránt való bizalmamat csak fokozták. Fogadd őszinte tiszteletet és ragaszkodásom újabb kifejezését. A szabadelvű pártba való belépésemet a mai napon bejelentem.

Andrózy István.

A szabadelvű pártkörbe a mai nap folyamán beiratkoztak dr. Floch-Reichersberg Alfréd, gróf Zichy István, Hankó-Veress Károly, Lederer Károly, dr. Lipszky Péter, Radó Lajos, Ballagh Béla, dr. Hungár István és Farkas Albert alispán.

*

A képviselőház mai ülésén ellenzéki oldalról többen kétségbe vonták, hogy a november 18-iki ülésben az illszák berekesztését elrendelő királyi kéziratot felolvasták volna. Ezzel szemben Daróczy Aladár országgyűlési képviselő konstatálni kívánja — amit a mai ülés folyamán az előrehaladott idő miatt felszólalásban már nem tehetett — hogy abban az ülésben ő, mint soros jegyző, a kérdéses királyi leiratot tényleg szóról-szóra felolvasta.

As ellenzék köréből.

A disszidensek ma is találkozottak, hogy a politikai helyzetről tanácskozzanak. Mai konferenciájukon már Bolgár Ferenc is megjelent, akit nagy rokonszannal fogadtak. A disszidensek megrendültnök hiszik Tisza állását.

Már a szövetség ellenzék, melynek vezelőbizottsága ma este is értekezett, Tisza bukottának tartja s ugy vélekedik, hogy amennyiben a miniszterelnök zsebében is volna a feloszlató királyi kézirat, neki még a betérésztéshez külön engedélyt kell kérnie, azt pedig nem fogja megkapni a királytól ex-lexben. A kormány sorsa tehát, a szövetség ellenzék hite szerint, a mai napon dől el, mikor az ellenzék az indemnitást megtagadta.

Mindazonáltal a szövetség ellenzék számoit a választásokkal és Bánffy Dezső mai beszédéből is kitünt, hogy az ellenzék a választások idejére a koalíciót már elhatározta.

Alaptalan hír.

Valamelyik lap azt írta, hogy gróf Andrássy Tivadár üzenet alakjában befolyást gyakorolt

volna Csekonics Gyula grófra a tekintetben, hogy lépjen ki a szabadelvűpártból. A „Politikai Értesítő” megbízást nyert ezen hír megcáfolására, amennyiben Andrassy Tivadarné politikáról nem is beszélt Csekonics Gyula gróffal s vele egyáltalában nem is beszélt az utóbbi napokban.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 16.

A nap legfontosabb híre az, hogy az oroszok ismét előrenyomulni készülnek. A hír Észak-Kóreából származik és felveti mindezekelőtt azt a kérdést, vajjon Észak-Kóreában vagy Mandzsuriában készül-e az orosz sereg az offenzívára. Amott a nehéz tél közeledése miatt az offenzíva csak esélyesebb erővel volna megindítható, de így is elvonhatná a Mandzsuriába szánt japán erősítések jelentékeny részét, a Sahomenti előrenyomulás azonban céltudatosabb vállalkozás volna, mert maholnap mégis csak elcsik Port-Arthur, és az ostromló sereg Oyama rendelkezésére bocsáthatja erejét. Port-Arthur kikötőjében harcoképtelenné tették a japánok a port-arthuri orosz flotta utolsó hajóját: a Szebasztopolt is és vele együtt több torpedóhajó is elpusztult. Oroszországban még most sem hisznek a 203 méteres Dombról elért sikereknek és azzal vizsgáztalódnak, hogy Japán csak azért terjeszti a kedvező híreket, hogy újabb pénzeket szavazzasson meg az ingerült parlamenttől. Talán van valami igaz is az orosz demontikben, de ahhoz kétség sem férhet, hogy a port-arthuri flotta segítségére a balti hajóraj most már nem számíthat.

A Szebasztopol.

London, december 16.

Tokióból jelentik, hogy torpedónaszád-hajóraj 14-én félhárom órakor reggel megtámadta a Szebasztopol-t és egy kormányhajót. A torpedónaszádok egy kivételével, amely eddig nem került meg, épen kerültek vissza. 14-én reggel a Szebasztopol deroka három lábnyira süllyedt. 15-én reggel kilenc órakor azt a jelentést kapta a hajóhad parancsnoka, hogy a Szebasztopol deroka egészen lecsúszott, úgy hogy a torpedónaszádok már víz alá jutottak. Minthogy a japánoknak már nem kell az orosz hajóhad kitérésétől tartani, a japán flotta legközelebbi vizitáció Japánba, ahol dockokban sérüléseit kijavítják, hogy előkészítsék a balti flotta fogadására.

Port-Arthur ostroma.

London, december 16.

A haretéről jelentik, hogy a japánok bombázása az Oszadachi ágyúszázdot is súlyosan megsértette. Több torpedónaszád még mindig a kőházahajók mögött keres menedéket.

Berlin, december 16.

A Lokalanzeigernek táviratozzák Tokióból: Stössel tábornok azt felelte a japánok újabb felkészítésére, hogy ő és emberei semmi áron sem adják fel Port-Arthurt.

A mandzsuriai haretér.

Péris, december 16.

Az Echo de Paris-nak táviratozzák Pétervárról: Mukdeni jelentés szerint Linevics tábornok a japán hadállások kikémlelésére indult s egészen közel jutott az ellenséges előőrsökhöz. A tábornok és vezérkara a japán túzársg és gyalogság látóvonalig haladt s a kísérlet több tisztje megsebesült, egy közlegény elesett. Linevics az önkéntesek közül válogatta ki a kísérletét, amely csapatban a saját katonai pályáját kezdte.

A fekete-tengeri flotta.

Péris, december 16.

A New-York Herald pétervári tudósítója táviratozza, hogy az orosz külügyminisztérium kijelenti, hogy semmi körülmények közt sem lehet szó a fekete-tengeri hajórajnak a haretérré való rendezéséről, mert Oroszországnak nagy érdeke, hogy a Fekete-tenger orosz tenger maradjon s ez csak úgy lehet, ha ott erős orosz flotta van. Nincs orosz kormány, amely bármilyen áron is megkockáztatná a fekete-tengeri flotta elküldését.

A panaszkodó oroszok.

Pétervár, december 16.

A Brascovja Vjedomostsi tudósítója jelenti Szuagansanból tegnap estéről: Azt híresztelik, hogy a japánok Khina semlegességének megsértésével végleg birtokukba vették a szimintin-sanluikvani vasutat. Goobancsi állomáson kínaiaknak ültözött japán katonák három tisztel febartóztatják a vasut utasait. A japánok eljárása az itteni lakosságban kedvetlenséget kelt.

Pétervár, december 16.

Ducapuból jelentik 15-ikéről: Tegnap, amidőn a japán előőrsök megütözték a Zaepusky-ezredhez tartozó lövészekkel, meggyújték, hogy a japán puskagolyókból, amikor a földet érték, olyan szag és gyöngye fény áradt, mint a robbanásoknál szokott történni. Az egyik lövészet karján találtak egy ilyen löveg és azon kerszfülhatolt. A nyílás, amelyen a golyó behatolt, másfél versoknyi átmérőjű. Azt hiszik, hogy a japánok robbanó puskagolyókat kezdenek használni.

Korea alkonya.

Tokió, december 16.

A koreai kormány elhatározta, hogy összes külföldi képviselőit és meghatalmazottait legrövidebb időn belül visszahívja és érdekeinek képviseletével Japánt bizza meg.

HIREK

Két történet.

A mai napnak két érdekes története van. Az egyik történet szól Eötvös Károlyról, Tisza Istvánról, Ballagi Gézáról, Sándor Pálról és az Abbazia kerék asztalánál divó szokásokról.

A másik történet nem szól senkiről és éppen abban van az érdekessége, hogy összes szereplői nemesek mi előttünk, de egymás előtt is ismeretlenek.

Az első történet.

Eötvös Károlyt valahogy odaterelte a folyosón hömpölygő ember áradat a jobboldali panilagok egyikére. Ha már itt volt a vajda, hát leült és szidta Tisza Istvánt a saját pártíveit előtt. Ballagi Géza elébe állt s követelte a bizonyítást.

— Neked nem bizonyítottam — mondta a vajda — mert te jogtanár vagy. Olyan jogtanár pedig nincs az országban, akivel vitakozni lehetne.

— Kmettyvel sem? — kérdezték évődve.

A vajda hunyorgatott.

— Avval se.

— Hát Ságnyval?

A vajda még jobban hunyorgatott.

— Ságnyról mindig az a véleményem, hogy vele sem, de róla nem mindig mondom el a véleményemet.

Ballagi Géza most már szépen kérlete:

— Hát ne vitakozzál velem, vajda, de bizonyítsd be, mi hibája Tiszának.

— No jó — mondta Eötvös. — Hát Tisza gazdag ifju volt, nemes ifju, előkelő család sarja. Tanult is külföldi egyetemeken, vagy legalább is jart oda. Aztán hazajött, kilépett a közéletbe s ahelyett, hogy független ember lett volna, beállt bankdirektornak.

De már ezt Sándor Pál sem tudta megállni szó nélkül. Megnyugtatotta a vajdának, hogy az csak dicséretremelő, ha nagy ur létere iparral, gazdasággal foglalkozik valaki. Nincsen benne diámanáló, sőt elismerésemelő. Hát Deák, hát Kossuth nem foglalkoztak iparral, kereskedelem-politikával?

Sándor Pál alig győzte a sok adatot. Nekihevílt s a többiek segítségével legyűrtek a vajdát.

— No — mondta — hát ezek már szakdolgozok.

— Azok.

— Arról pedig ne beszéljetez nekem.

— Miért ne?

A vajda mosolygott. Ha már az érveivel nem győzte, a humorával próbálkozott.

— Hát azért ne, mert az Abbazia asztalánál az a szabály, hogy mindenkinek csak arról szabad beszélnie, amihhez nem ért. Mihelyt arról beszél az ember, amihhez ért, kész a veszekedés.

A második történet.

A tözde lépcsőházában két ur beszélgetett ma délelőtt. Fontos dologról lehetett szó, mert észre sem vették, hogy az ajtó előtt most állt meg egy elegáns automobil. Az automobilból kinyitott egy előkelő idegen, fölszaladt a lépcsőn, aztán es szó se beszéd, pofon vágta a beszélgető urak egyikét.

A pofonvágott ember első sorban a cilindere után kap, aztán megfordul. Csakhogy mihe ez megtörténik, az automobilos ember már eltűnt a láthatárról.

Mi következik már most ebből? Az égből nem potyan a pofon. Más nincs a közelben, mint az az ur, akivel beszél. Kapja magát a pofon vágott ember s pofon vágja a barátját, aztán elszalad.

A pofonvágott ember első sorban a cilindere, hez nyul, aztán megfordul. Amíg ez megtörténik, a tettes már eltűnik.

S most ott áll a lépcsőházban egy háromkodó, dühös ember s majd megpukkan megeőben, mert nem tudja, ő bolond-e vagy más. Aztán kismopolyg a kapu elé és néz s azt gondolja magában:

— Csak volna valaki, akit pofon üthetnék.

Budapest, december 16.

— A portugál királyi pár Párisban.

Párisból jelentik hogy Loubet és neje tegnap díszebédet adtak a portugál király és királyné tiszteletére. Loubet elnök felköszöntötte a királyi párt és családját, valamint Franciaországgal jóbarátságban élő Portugáliát, a király pedig köszönetének kifejezése mellett Franciaországot Portugália barátjának mondotta és az elnök egészségre és Franciaország boldogulására üritette poharát. Mindegyik tózt után felhangzott a szokásos nemzeti himnusz.

— Turul a királyi váron. A budai királyi várpalota előtt elhuzódó oszlopcsarnok szögletpílerén, mely a miniszterelnök palotával szemben a hátsó fókán van, most kezdtek meg az odaszánt turul madár föllátlási munkálatait. A hatalmas turul Donáth Gyula szobrász mintázta és az ő tervei szerint már értebe is öntötték. Most az egyes részek összeállításán dolgoznak. Újév után azonban elhelyezik a talapzaton a kiterjesztett szárnyú óriási madarat, mely egyik művészi ékesége lesz a budai várnak.

— Ibsen haldoklik. A sok aggasztó és csafoló jelentés közepette, amely Ibsen állapotáról érkezik, csak az az egy bizonyos, hogy a költő nagybeteg. Egy mai krisztianiai távirat szerint Ibsen állapota rombolódott. A költő teljes nyolc nap óta eszméletlen állapotban fekszik és utolsó óráit éli. Az orvosok minden órában várják a halálát.

— Lujza hercegné hőye. Párisból táviratozó tudósítók, hogy holnap délután 2 órakor kezdődik Lujza kőbúrgi hercegnéasszony elmeállapotának megvizsgálása. A forraságok elintézése után megcsekketik a szakorvosokat. Ennél az aktusnál jelen lesz dr. Feistmantel lovag, a hercegné gondnoka és ügyvédje, dr. Stimmer, ellenben Filíp herceg és a belga király nem képviselik magukat. Az eskü letétele után az orvosokat bemutatják a hercegnének, aki, uralkodó család tagja lévén, nem tartozik megjeleneni a törvényszék előtt.

— Draga királyné yachtja Budapesten. Erdekese hajó érkezett tegnap Budapestre. Ez a hajó Draga királyné yachtja, amely az Ő nevére is viseli. A kis hajót, amelyen a kapitányon kívül tíz matróz

Schmidthauer-**Ligmandi** keserűviz, reggel fél pohárral használva, eddig a természet által gyomor-, bél- és vértisztító, a mellett renkívül jó étvágyat hoz. Üvege 50 fillér. Csak a felét kell bevenni, mint más keserűvizekből, azért hatálo mindenütt kis üveggel is 30 fillért.

van el akarják adni s a román királyné már alkudozik is rá, de olyan keveset ígért érte, hogy a vállalkozók nem akarják odaadni. De ha a Duna fagyini kezd s a yacht nem folytathatja útvonalát, valószínűleg mégis megegyezik a román királynéval.

— **Egyetemi élet.** A tudományegyetemen ma befejezték a lecke-könyvek aláírását s most már csak a kollokviumok és szigoriatok folynak egész 23-áig. Az egyetem tanácsa utolsó ülését szintén 23-án tartja meg ebben az esztendőben s ugyanakkor vagy 24-én lesz az utolsó doktoravatás is. A tanév második felére január 7-én kezdődnek a beírások.

— **A horvátok Szentiványi ellen.** Szentiványi Árpád ellen tüntetni készülnek a zágrábi egyetemi ifjak. Nem tudják megbocsátani a nemzeti párt egykori vezérének, hogy a szabadelvű párt nevezetes déli értekezletén így beszélt, *Tisza Istvánnal* válaszolva:

Kérem a miniszterelnök urat, hogy semmiféle retorzióval most ne méltóztassék élni, mert az bizonyos, hogy amely percben bármilyen kis erőszakosság történik, az egész az utcára fog kerülni. *A magyar ember nem horvát. Azokkal elbánnál könnyebb.* A magyar ember ha tüzben van, gondol azzal, hogy otthagya-e fogja felhérért vagy sem.

Mint *Zágrábról* jelentik, az egyetem aulájában heveshangú plakát szólítja föl a diákokat elégtételre s a horvát nemzeti becsület megvédésére. Ez azonban még nem elég: párbajra való kihívást is fog kapni Szentiványi, ugyancsak a horvát ifjuság részéről. A zágrábi újságok kivétel nélkül felháborodva veszik tudomásul Szentiványi kijelentését s igyekeznek többé-kevésbé sértő szándékot belemagyarázni, kiki politikai állása és temperamentuma szerint. Értelmetlen a horvát ifjak e tüzes felháborodása. Mert ha volt is Szentiványi-nak kifogásolt szavaiban valami félreérthető, *Pejasovic* Tivadar gróf horvát bán azonnal megtette rá észrevételét és Szentiványi Árpád lovagiasan kimagyarázta magát.

— **Doyen rákszeruma.** Nem új dolog, de egyre nagyobb szenzációt okoz párisi orvosi körökben. Tagadhatatlan immár, hogy a szerummal beoltott rákbetegnekél feltétlen javulás mutatkozik, ezt maga *Metschnikof* tanár is megerősíti. Berger, Nelaton és Monod orvosok állandó bizottságot képeznek az ügy tovább tanulmányozása céljából.

— **Syveton öngyilkossága.** A párisi nacionalista sajtó kézzel-lábbal dolgozik, hogy ellensúlyozza a köztársasági lapok kegyetlen leleplezéseit *Syveton* öngyilkosságának okairól. Állíthatosan azhoz *Engelsz*zkodik, hogy *Syveton* egy gyilkostak meg, de most már a gyilkos nem a szabaddöntéses „banda”, hanem a tulajdon felesége. Persze határozottan megírni nem merik ezt, de célozgatnak rá, hogy a gyilkosságot olyan valaki követte el, akinek érdekében állott *Syveton* örökre lerázni a nyakáról. *Syveton* nővérének férje, *Barnay* dr. kinyilatkoztatja a *Patric*-ban:

— Sógorom sohasem követett volna el ön gyilkosságot és ha igen, akkor revolverrel végezte volna ki magát. A *Patric* szerint *Syveton* mostoha leánya hiszterikus félboldon asszony volt és *Syveton* sohasem közlekedett hozzá megengedhetetlen ajánlatokkal. Már mint 15 éves leány hasonló vádakat emelt mostoha atyja ellen. Akkor az orvosok kijelentették, hogy a szerencsétlen leány képzeldök és egy chantillyi kolostorba küldték. Most Menaréné újra elől a szörnyű vádakkal. Gyalázatos aknamunkának esett áldozatul a szegény *Syveton*. Tanul hívja *Syveton* nyolc éves apját, hogy mentesse a nacionalizmus megrökkant tekintélyét. Az öreg *Syveton* kijelentette:

— Fiam maga volt a becsületesség! Komolyok nélkül sohasem emésztette volna el magát és nem volt oka rá, mert bünt nem követhetett el. Semmi kétség, úgy gyilkolták meg.

— **A Szechenyi István-társaság** holnap, szombaton déle hirdetett közgyűlése közbejött akadályok

miatt elmarad. A közgyűlést később megállapítandó időben fogják megtartani.

— **Krúger utolsó szövege.** Még ott élt a külföldön, távol a hazai rögtöl, ahová könnyes szemekkel vágyódott s ahová nem mehetett. Onnan szólott még egyszer burjaihoz, fájdalmas hangon és tört reményekkel. De csak az ő lelkeinek reményei hulltak el, tudta, hogy többé nem látja viszont a kincseket termő hegyeket, a széles szántóföldeket, a szép legelőket és az ő derék népét. De buzdító szava ez utolsó kiáltványában, politikai végrendeletében is a haza reményességéről szól, amely reményt soha nem szabad elojteni, hogy újból felépíthessék azt, amit az idegenek leromboltak. Ezt a levelet olvasta fel *Botha* tábornok Krúger temetésén s a koporsó körül összegyűlt burok nedves szemekkel hallgatták. A levél így szól:

A mély gyászban és fájdalomban, amely környekoz, az önk üdvözlése őszinte hálával tölt el. Fogadják köszönetemet azért, hogy öreg elnökükről megemlékeztek, hogy a multat el nem felejtették, mert aki jövőt akar teremteni, annak a multat sem szabad szem elől téveszteni. Ezért kérem önöket, hogy keressék a multban mindazt a jót és szépet, ami benne föltalálható. Alkossák meg e szerint ideáljukat s igyekezzenek a jövőben ezt az ideált elérni. Igaz ugyan, hogy sok megsemmisült és elpusztult abból, amit fölépítettünk, de egyetértéssel lehetséges lesz, hogy *újra fölépítsék azt, amit mások leromboltak.* Ne felejtsetek el azt a komoly ügyelmeztetést, amely ebben a szóban van: *divido et impera* és legyen rá gondoljuk, hogy ezt a szót sohasem alkalmazzák az afrikanderekre. Így aztán fenn fog maradni és virágozni fog a mi népünk és a mi nyelvünk. Isten kezében van, hogy én ebből mit fogok megérni. Brit lóbogó alatt születtem ugyan, de nem kívánok alatta meghalni. Megharagkoztam már azzal a keserű gondolattal, hogy idegen földön, mint száműzött, távol rokonoktól és barátoktól fogom szememet lezárni, távol mindazoktól, akiket szerettem és akiket soha sem fogok viszont látni; távol az afrikai földtől, amelyre nem fogok többé lépni, távol attól az országtól, amelynek civilizációja volt életem feladata s ahol egy népet fejlődni és tölviragozni láttam. De könnyebben fogom elviselni ezt a keserűséget, ameddig meg lehetek arról győződve, hogy a megkezdett munkát folytatni fogják, ameddig az a remény támogat, hogy a munkát siker fogja koronázni. Így legyen! Szívem mélyéből üdvözlöm önöket és az egész népet. *Krúger.*

— **Politika a bélyegeken.** A politikusokat és bélyeggyűjtőket egyaránt érdekelné logja az az eddig nem eléggé ismeretes dolog, hogy a szerb kormány miért vonta be olyan csodálatraméltó gyorsasággal a Péter király által kibocsátott postabélyegeket. Az új bélyegeken tudvalevően két fej volt látható, Kara György és Péter király feje. Csakhogy ennek a két fejnek volt valami finta, amit a figyelmes szemlélő hamarosan észrevehetett, ha megfordítva nézte a bélyeget. A két egymás mellé rajzolt fej fordított torzképe egy arképet mutatott: a meggyilkolt Sándor király halotti maszkját.

A szerb udvarnál kutadják, hogy kinek az agyában fogantott meg ez a bosszualló, gyilkos gondolat s csak természetes, hogy asszonyt gyanúsítanak vele. Azt az asszonyt, aki a fia haláláért, akar bosszút állani, Natália exkirályné. A gyanu szálat odáig vezetnek, hogy tudni vélik, hogy Natália a bélyegrajzolóval érintkezésbe lépett és ő adta neki ezt a pokoli ideát.

— **Gróf és balletmester.** Izgalmas jelenet játszódott le ma délelőtt az Andrassy-uton, az Oktogon-tér közelében. Két uriember, *Csáky* géza és *Guerra* Miklós, az Operaház balletmestere között szóváltás, majd dulakodás támadt. A gróf és a balletmester bottal esett egymásnak, úgy, hogy a járókelőknek kellett őket szétválasztaniok.

Az összekoccanás előzenéjét *Guerra* Miklós a következőkben mondta el egy estilap munkatársának:

Az Opera tegnap esti előadásán, a *Sylvia* ballet első felvonása után, a közönség zajosan megtapsolta *Balogh* Szidi kisasszonyt, a főszerep-

lőt, aki akkor este kapott virágait is ki akarta magával vinni a lámpák elé. *Guerra* balletmester azonban ezt nem engedte meg, miután nem tudta, hogy a színháznál a virágokkal való megjelenés megvan-e engedve. Hacsak nincsen premiér. Ellenben megígérte a kisasszonynak, hogy ha az igazgatóságnak nincs kifogása ellene, akkor a jövőben ő is szívesen megengedi; de ezt előbb meg kell illetékes helyen beszélnie. Ezzel a magyarázattal *Balogh* kisasszony meg volt előgedve. Ma reggel azonban, mikor *Guerra*, féltz felé Teréz-kört 18. sz. lakásából az Operába indult, lakásától pár lépésre egy igazgatótól remegő ur lépett elébe és egy névjegyét adott neki át. Az illető *Csáky* Géza gróf volt, aki így szólott hozzá:

— On tegnap egy hölgyet megsértett. A balletmester kérdésére megmondta azt is, hogy *Balogh* kisasszony a kérdéses hölgy. *Guerra* ekkor meg akarta magyarázni a grófnak tévedését, de az nem is hallgatott rá, hanem szidalmazni kezdte, amire dulakodásra került köztük a dolog.

— **A veneciei Márktemplom veszedelme.** Nyugtalanító hírek érkeznek a veneciei Márktemplom állapotáról. Az alapfalak egyenetlen süllyedését állapították meg és ezzel a süllyedéssel két bothatás és a nagy kupola veszedelmbe került. Köveleik, hogy azonnal fogjanak hozzá a kijavítási munkálatokhoz, amelyek körülbelül 200,000 lírába fognak kerülni tegnap a san. marocci bazilika épségben tartása céljából alakult bizottság gyűlést tartott a prefektúra épületében, hogy *Manfredi* és *Maragnoni* mérnökök jelentését kétszázföldi vizsgálatukról meghallgassák. E jelentések szerint a baj oka abban rejlik hogy az alapfalak süllyednek. Az egyenetlen süllyedés pedig az egyensúly eltolását okozza. Azonkívül a bazilika falai a márvány és mozaik köpenyalak felcsúszási állapotban vannak s ezáltal a meggyengült falak képtelenek a tető óriási terhet tartani. A két építész követeli, hogy azonnal fogjanak hozzá az újításokhoz.

— **Zsur a múkedvelői kiállításon.** A múkedvelők a király ligyó-teri bérházában levő jótékonycélú kiállításuk termében vasárnap délután tartják meg a második zsurt, melyen minden látogató teát és szendvicset kap. A belépő-díj ez alkalommal egy korona lesz. A zsuron a következő ur-hölgyek fogják a házaasszonyi tisztet viselni: *Bayer* Etláné, *Heuschmann* Kálmáné dr.-né, *Medek* Vincéné, *Margitay* Tihamérné, *Pulszky* Ferencné, *Schwartz* Félixné, *Torday* Viktorné, *Heuschmann* Jolán, *Medek* Anna és Erzi, dr. *Ley* Angyalka, *Rindly* Hölgyke, *Schwartz* Juliska és *Torday* Zelma báróné.

— **Változás a holdban.** A kaliforniai Berkeley-ből táviratozzák, hogy az oitani Lick-observatorium 128 kilométer hosszú mélyedést fedezett föl a hold felületén, amely az „Alpek völgyén” volna keresztül. Azt a benyomást kelti, mintha a hold meghasadt volna, meglehet azonban, hogy egy folyónak medre az. A mélyedés, mely néhány száz láb hosszú, világosan látható, ha a nap bizonyos szög alatt áll.

— **A magyar vásár megnyitása.** Ma délután négy órakor nyílt meg a *Magyar vásár* a *Phüantia* Váci-utcai helyiségében a nagyközönség számára, amely nyomban a megnyitás után elárasztotta a ragyogó fényben uszó termet. A kiállított tárgyak, de még sokkal inkább az elarusító uriteányok szépségének a közönség nem tudott ellentállni, s mihamar egy csomó baba oldalán ott volt a cédula: *Eladatott.* A bírálóbizottság, amely *Faragó* Ödön tanúrból *Glatter* Hány Gyula, *Knopp* Imre festőművészekből és *Tols* Ed szobrászművészből alakult, a következőkben állapította meg tegnap a kiállítás díjait és okleveleit.

A *bábuk* csoportjában az egyesületi díjat madarasi *Beck* Gyuláné született gelsei *Guttman* Lili báróné nyerte el, horvát paraszdegyényt ábrázoló *bábujáért.* *Aranyoktetet* nyertek: madarasi *Beck* Sarolta, Hönich Henriké, Leiner Ilona, Politzer Margit és Weisz Ely; *csüstköveket* kaptak: *Bánóczy* Margit, *Gonda* Margit, *Grünwald* Margit, *Karsai* Vally, *Oppenheim* Mariska és *Polatsék* Lenke. *Bronzoköveket* nyertek: *Biró* Betti, *Dalnoki* Lujza, *Markstein* Ilona, *Radó* Emma és *Zipernovszky* Ilona. — A *bábucsoportok* és *játtéktereknél* a díjat *Teppacher* Magda

nyerte el székelvén a pályázással. *Aramoklevellet* kaptak: Wellisch Erzsébet, Bánóczy Margit, Heller Gitta, Kann Lili és Mezei Erzsébet. *Észtoklevellet* Gompertz Fanny, Heim Anna, Klein Margit, Lánczi Sáva, Leiner Ilona; *Bronzoklevellet* halmi Deutsch Marianne, Krausz Erzsébet, Katsburg Jolán, Léderer Károly és Névtelen nyertek.

A *műtrágyák* csoportjában díjat *Viola* Miksáné és *Leopold* Irén együttesen tervezett s készített tizenkét szebiárca kaptak, míg *aranyoklevellet* kaptak: madarasi Beck Sarolta, Schanzer Margit, Vészi Margit. *Észtoklevellet*: Beimel Lili, Helsing Erzsébet, Markstein Ilona, Schick Margit. *Bronzoklevellet*: Karsay Stella, Máté Ilonka, Schwarz Katica.

A *kézmunkák* csoportjában a díjat *Hollischer* Szigfridné magyaros terítője kaptak: *Aramoklevellet* nyertek: Böszörményi Oszkárné, Klein Paula, Markstein Ilona, Mezei Ilona, Strasser Margit, Weisz Lili. *Észtoklevellet*: Beimel Lili, Forgách Olga, Kanitz Irma, Krausz Margit. *Bronzoklevellet*: Dalmoki Lujza, Deutsch Olga, budai Goldberger Anna, Mangold Rózi, Schulz Mariska. A vidéki díjat Arpad Ilona és Hedvig (Arad) nyerték el, míg Justl Ilonka (Nagy-szombat) *aranyoklevellet*, Pielk Jolán (Székesfehérvár), Löwinger Juliska (Székesfehérvár) és özv. Balintffy Lajosné (Kondoros) *észtoklevellet* jutottak. Végül több elismerő oklevelet osztottak ki.

— **Tisztviselők mozgalma.** Az állami tisztviselők mozgalmanak végrehajtó-bizottsága tegnap este ülést tartott, amelyen *Szentkirályi Antal* lovag elnökletével az ülés megnyitása után *Szilágyi* előadó jelentette, hogy a december 18-án történt halasztásról, a bizottság határozatához képest, körülvél útján értesítette a vidéki tisztviselőket. A körülvélben említést tette a drágasági pótlékról is, s azt a reményt nyújtotta a vidékieknek is, hogy ők is részesülnek a drágasági pótlékban, de nem így történt. Ennek a bizottságnak a programjába fel sem volt véve a drágasági pótlék kérelmezése, hanem csak a fizetésemelés iránti végleges törvény megalkotása iránti kérelmezés, így most nem tehetnek lépéseket a véget, hogy a vidékiek is kapjanak drágasági pótléket. *Szentkirályi Antal* azt ajánlja, hogy a bizottság a december 18-iki közgyűlésen előadja útján tegye meg a szükséges előterjesztést, hogy ez a sérelem orvoslássá; ezt a bizottság el is határozta. Többen azt ajánlják, hogy kisebb tisztviselők szakadjanak el az egyesülettől s kisebb rangú tisztviselők részére külön egyesületet alakítsanak, mert mint mondják, a nagy urak a saját érdekeiket védik, de a kisebbekkel nem törődnek. *Szilágyi* előadó ezt nem helyesli, mert az egyesült erőnek a barátja s ha az újonnan alakítandó egyesületben értékesítendő erőket a már fennálló egyesületben értékesítik, több eredményt érnek el. Az előadó véleményét a többség elfogadva: egyelőre lemondtak az új egyesület eszméjéről.

— **Házasság.** *Horváth* Zoltán dr. eljegyezte *Eisner* Micikét, *Eisner* Miklós dr. ügyvéd leányát Budapesten.

Schrank Mór dr. a parkányi *Schrank* és fia cég birtagja eljegyezte *Grünwald* Irén kisasszonyt, *Grünwald* Adolf bozosi nagybirtokos leányát.

— **A mostoha apa szerelme.** *Schaumlöffel* Gusztáv uxfordói lakos, — mint Berlinből jelentik — ma kétszer rálőtt mostohaléányára, *Máriára*, azután három revolverlövéllyel agyonlőtte magát. A leány sérülése jelentéktelen. *Schaumlöffel* ezelőtt néhány esztendővel feleségül vett egy nálánál tíz évvel idősebb asszonyt, akinek négy gyermeke volt. Ezek között *Mária* volt a legidősebb és *Schaumlöffel* szerelmére gyűlt iránta. *Mária*, aki mostohaatyjának furcsa viselkedését nem tudta elviselni, ezelőtt néhány hónappal nagyanyjához ment, de *Schaumlöffel* tegnap rábirta, hogy hozzá visszatérjen. A nagyanya elkísérte a leányt s amikor a szálló házába értek, *Schaumlöffel* revolvert rántott elő s kétszer rálőtt a leányra. Erre az öreg asszony félkapott egy vizes fazekat, s leöntötte *Schaumlöffel* vízzel. Így akadályozta meg, hogy harmadszor is lökjön. *Schaumlöffel* erre kirohant a szobából és ügyilkos lett.

— **A pokol árverésén.** Soká fűrészből tárgy árverés alá nem került, mint az, amelyet a minap *Tuxford* angol városban adtak el. Ez a tárgy maga a pokol volt. Alapítója egy *Wilson* nevű ur, akinek elmában az a pokoli ötlete támadt, hogy falusi birtokán kisbirtok felépítve a poklot, amely az összes gonosz szellemeket szimbolikus képek alakjában mélyben fogja tartani. Sátán s felségének

darabontjai a részeges ördög, a dohányzó ördög, a hazugság nője, a papi fűrés, a feleség vénaasszony, az ajátos ügyvéd és az adatlamos hízelgő. Mindezek fantasztikus alakok, akik vad tekintetűnek maguk körül és tanulmányos írásokat tartanak kezükben. A pokol kapuján maga az ördög áll és kezében koponyát tart. A pokol ötven koronáért kelt el, ami elvélre nem drága mulatság annak, aki a pokolba vágyódik.

— **Az autómobil áldozata.** Bécsben ma este borzalmas szerencsétlenség történt. *Kalus* délviasuti főtisztviselő leányával sétált, amikor a *Wachringstrasse* és *Kolingasse* sarkán szembe jött velük egy vágató autómobil. Amint *Kalus* és leánya ki akartak térni, egy kétfogatú békocsi az autómobil elé sodorta őket. *Kalus* szörnyét halt, leánya ellenben csak jelentéktelenül sebesült meg.

— **Véres zavargás Olaszországban.** Rómából jelentik, hogy *Francavincan*, *Taranto* és *Brindisi* környékén tegnap véres összecsapások támadt a földművesmunkások és katonaság között. A munkádn paraszok tegnap reggel a városba csődültek és lármás fenyegetőzés közt munkát követeltek. Nehány ablakból a paraszokra löttek, amire azok követeltek és sok ablakot és kirakatot bezártak. A városi hatóság karabinekert kiűdött a zavargók ellen, akiket szuronyal kergettek szét. Ekközben nyolc munkás halálosan megsebesült. A zavargók közt állítólag sok socialista katona volt.

— **Halálozás.** *Krojtá* József, államasuti al-tiszt ma hosszas betegség után *Pécselt* meghalt. Az elhunytban *Kaposi* Rózi, a Népszínház tagja édesapját gyászolja.

Beklen Miklós gróf, Hunyad és Torontál vármegyék volt főispánja e hó 14-én elhunyt Budapesten hosszas szenvedés után életének 45-ik évében. Hült tetemét ma délután szentelték be nagy részvét mellett a kerepesi-utji temető halottas házában. A végítésségeen ott volt *Tallán* Béla földművelésügyi miniszter, *Judács* Sándor és *Gábor* bárók. *Csernovics* Mihály, *Radványi* Béla báró, *Bethlen* Balázs gróf, *Hadassy* Imre, *Gergely* István közgyűző, *Jankó* István Hunyadmegye alispánja. A gyászszertartás után elszállították az elhunytat Nagy-Terenyére, ahol a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Külvölgyi *Fellegi* Viktor dr. közigazgatási bíró hatvanöt éves korában Budapesten meghalt.

— **Postarablás.** Nagyikinda és Nagykomlós között, az országúton, eszméletlen állapotban találtak a nagykomlói posta kocsisát. Egy náköfalvai ember akadt rá. A csendőrség kiszállt a helyszínre és bezsállította a nagyikindai kórházba. A kocsis fejére vasdoronggal ejtett halálos sebet, eszméletlenül fekszik, úgy hogy még ki sem lehetett halgatni. A csendőrség a nyomozást Nagykomlósban kezdte meg, ahol egész esomó rovott multu ember lakik. A falunak különben nagyon rossz híre van a vidéken. Azt hiszik, hogy a postakocsis büntartása volt a rablóbandának, amely a hatóság félrevezetésére megsebesítette őt. A postakocsis azonban aligha épül fel seibeiből. Egy éve van a azonba szolgálatában és most 35 éves. A postaküldeményből mind az értékek hiányzanak, csupán az egyszerű leveleket hagyták a rablók a kocsisban. A postán még nem állapították meg a kárt.

— **Makacs üngyikösielől.** *Winkler* Lajos huszonköt éves mázolóságát ma reggel a *Margit-híd* a *Dunába* ugrott. Nehány halász észrevette és utánavezett. *Winkler* ekkor uszva menekülni kezdett a halászok elől, de a tabáni hajóállomásonál kimerült. A halászoknak végre is sikerült őt kimenteniük: a mentők aztán a lakására vitték.

— **Egy örült asszony merénylete.** Az Erzsébet-szegényházának az Alsóerdő-utcán levő kórházában veszedelmes merényletet intézett egy örült asszony a kórház egyik fiatal, rokonszenves orvosa ellen. *Dr. Prasner* Tivadar ma reggel szokásos betegátogatásni után *Gemény* Ludovika ötvenhat éves asszony ágya mellett is megállt. Ebben a pillanatban az asszony, akin hirtelen támadt dühöngési roham vett erőt, párnája alá kést rántott, kiugrott az ágyból és kétszer egymás után megszúrta az orvost. Az egyik szúrás a nyakát érte, de csak könnyebb sebet ejtett rajta, mert a kés a galléron keresztül halva, gyöngén érte az orvos nyakát. A második szúrás veszedelmesebb, mert a kés a lapockacsou-

tig hatolt. Az örült asszony olyan gyorsan követte el a merényletet, hogy mire az orvost kísérő két ápoló ártalmatlanná tette, akkorára az orvos már eszméletlenül rogyott össze. Az orvost súlyos, de nem életveszélyes sebével a szegényházban levő lakására vitték, a merénylő asszonyt pedig a megfigyelő osztályban helyezték el.

— **Vakmerő rablóhadadás.** Három marconai elak állított be tegnap *Jaszovits* Bélának Ujpesten, a *Mária-utca* 7. sz. alatt levő szatocsüzletébe. Az egyik, revolverrel a kezében, az ajtóbán állt meg, a másik pedig hirtelen egy kabátot dobott az asszony fejére és lefogta a kezét. A harmadik ezalatt a pénzeszlőkhoz ugrott, amelyből negyven koronát rabolt el. A rablók ezután megszöktek. Az asszony segítségért kiabált, mire az egyik rabló visszafordult és kétszer belélt az üzletbe, a golyók azonban szerencsére célt tévesztettek. A vakmerő rablókat nyomozzák.

— **Alkalmazottak reformpártja.** A Ferenc József kereskedelmi kórház biztosására kötelezett tagjai tegnap este a vaci-utcai városnéző díszteremben *Dr. Radványi* Vilmos elnöklete mellett népes gyűlést tartottak, melyen megalakították a kereskedelmi alkalmazottak reformpártját. A párt azt kívánja, hogy úgy az igazgatóságban, mint a felügyelőbizottságban az alkalmazottak kétharmadrészen képviseltesse és hogy a közgyűlés határozatainak érvényesítéséhez ne kívántassék a főnökök egyetértetnek hozzájárulása. Programjába foglalta a párt azt a kívánságot is, hogy a női alkalmazottakat is vegyék föl a tagok sorába és az állásalan tagokat se zárják ki a pénztárból. Végül azt kívánják, hogy a kórháznál léptessék életbe mindazokat az ödvös reformokat, amelyek a külföld hasonló intézményeinél beváltak. *Gárdos* Mariska a női alkalmazottak üdvözletét tolmácsolta, végül *Dr. Bród* Miksa orvos a szabad orvosi választás reformját ajánlotta a párt figyelmébe. Az elnök összetartásra buzdította az új párt tagjait, azután bezárta az ülést.

— **Egy szerkesztő életveszedelemében.** A belgrádi „*Oppositio*” szerkesztőjét *Relicskovic* ügyvédet tegnap éjjel, amidőn hazamenőben volt, ismeretlen merénylőt megátadták. Többször rálőttek, de nem találtak el, a merénylet élnék utcában történt, de rendőr sehol sem volt látható. Azt gyanítják, hogy a merényletben az összeesküvés lapjában keze is közreműködött mert *Relicskovic* lapjában folyton támadta az összeesküvéket.

(x) **Bob** hashajtó a legkellemesebb (10 fillér),

(x) **Csillogó karácsonyfadíszek** Kertész Tódornál.

FŐVÁROS

(*) **Vizet! Gyümölcsöt!** A városi háziar az a nagy gondolat fogalmazott meg az emberek elméjében, hogy Budapesten immár semmi baj nem lesz. Nem lesz, mert minden hajnak az a forrása, hogy a Városliget mutatványos tetején szegény emberek járva-keve árulnak vizet és gyümölcsöt. Mihelyt ennek a végzetes hibának véget vetnek, tüstént megszűnik minden hiba. A sétaterekre felügyelő-bizottság *Vosls* Károly tanácsos elnökletére ma ülést tartott, megvizsgálta az eléje tett ügyet, aztán a szívéhez nyult s azt tapasztalta, hogy az ver. Ennél fogva úgy határozott, hogy továbbra is megengedi a szegényeknek, hogy vizet és gyümölcsöt áruljanak járva-keve. Azért a kis jövedelemért, ami befolyne a helypénzekből, nem volna érdemes megfosztani egy pár szegény embert a kenyéretől. Mindenké, aki egyéb munkára képtelen, árulhat vizet és gyümölcsöt járva-keve.

(*) **A sertésvásár-pénztár.** *Bittnér* János, *Székes* Antal, *Glück* Frigyes és *Gundel* János ma külvölgyeményt adtak be a közigazgatási bizottság határozata ellen, amely a sertésvásár-pénztár működését könt a bizományi üzletre ki akarja terjesztetni. A külvölgyeményben igazolják, hogy ha a vásár-pénztár bizományi üzletet is folytat, akkor az egész piacot kiszolgáltatják a vállalatnak, ami pedig a közfogyasztásban a sertésbust jelentékenyen megdrágítaná.

SZINHÁZ, ZENE

Helikoni ünnep.

(Vigjáték, írta Prém József. A Nemzeti Színház mai üdonsága.)

Előadás után úgy érezte magát az ember mintha valami súlyos feladatot vállalt volna magára, amelynek nem tudott megfelelni. Különös érzés ez, ilyenkor azt sem tudjuk, hogy érezzük magunkat és gondolkodunk kell ama kérdés fölött is: „hogyan vagyunk?” A mesészöveg hepe-hupás utján botlott meg egyre-másra az agyvelünk és ebben a tornában megtájdult. Hol kezdődik ez a darab, merre indul, hol jár, mikor végződik, mit csinálnak benne és miért teszik azt, amit tesznek? Amikor az elejét valahogy megértjük s azt hittük, világosság gyult agyunkba, egyszeribe eltűnik ez a lidércfény és ismét csak sötétségben botorkálunk.

A cím sok szépet sejtet velünk. A magyar irodalom ujrászületésének biboros hangulata fog el minket és előre halljuk a fantáziákat, amelyek a félistenek hajnalának közeledését jelzik. Meg is érkeznek. De vajon csakugyan azok a félistenek-e ők, akik klasszikus zenéjük szavakkal megdobogtatták a tespedésből ébredő szíveket és akik a nemes dalnoki versenyben szótrombolták a magyar irodalom elzárt kapuját, hogy végtelen utat nyissanak a legzsebbehajlásnak, a kulturális evolúciónak?

Vajon azok a szögletes, bárgyu marionettek, akik a szerző parancsára tréfás lépésekkel lejtének paprikajancsi-táncot, Berzsenyi Dániel, Kisfaludy András, Pálóci Horváth Adám, Pázmándi Horváth Endre-e? . . . Prém József termékeny író, sok költői egyéniség van benne s amellett sokat foglalkozik a magyar irodalom történetével. Talán könyv nélkül tudja idézni valamennyi jelesünket, de a „Helikoni ünnep” után nem hihető, hogy eme jelesek irodalmi és lelki lényegét lelkelével átkarolta s velük esztetikai és irodalmi rokonszenven érzett. Mert különben a feljük való röpködésben nem tört volna le szárnyazogóan, mintha fényük megperzselte volna szárnyait.

De valamelyikükhöz mégis mintha hozzátérőzött volna! S ez Malvina, e korszak ambiciózus, hazafias szívé, de gyenge talentuma „magyar Sappho”-ja: Dukai Takács Judit. Őt választotta vigjátéka központjává s típusnak tette meg, mintegy reá ruházva az ujjáébredés korának egész nemes bevületét és törekvését. Ez drámai szempontból nem esik kifogás alá, sőt méltatandó az egység megőrzése szempontjából. Az sem volna baj, hogy nőre bízta ezt a fontos szerepet, mert végre is inkább kisszerű, mint országos millió a Georgikonok milliója, ahol a küzdelmek nem kívánják meg a komoly, férfias tetteket s meglegezőnek finomabb szövési nőies intrikákkal, vigjátéki szituációk össze-visszabogozásával s erre a szerepre a szerzőnek épp jó volt Malvina.

S Malvina tesz, vesz, cselekszik, intrikál. Bár sok szituációt nem igen bogoz össze-vissza. Hogy megnyerje a Festetich grófokat a magyar ügynek, kacérkodik, légyotokat les meg s nem éppen nobiles gondolkodásmóddal el is átulja azokat, akiket megles. Az öreg Festetich gróftól nem nehéz leverní a német lábáról. Az ő egész nyugoti kultrája, — amelyre büszkén hivatkozik, — abból áll, hogy ragaszkodik egy kellemetlen külföldi tudóshoz, Liebaldhoz, akinek hivatása, hogy mindent gyűlöljön a mi magyar. De ez a ragaszkodás is megtörik abban a pillanathan, amikor az ügy Malvina Jerészegüti a tubákos arkont s ezzel lehetetlenné teszi őt és az egész idegen kultúrát a nemes gróf előtt. Vigjátéki megoldásnak így ez nem is különösen rossz, de mindenesetre sekélyes, amikor arról van szó, hogy egy nemzet megindul a tüzijázaat meghódoljunk.

Szóval Malvina a központja a vigjáték eszék-ményének, amely tőle mint központtól indul ki, és a mely oly vékony, mint amilyent ennek a stílizált költőnek kisreördülő gondolkodó talentuma szólni tud. Természetes, hogy ezek az intrikák de vérszegények, és a cselekvény atomjait csak gyenge cen-

tripetalis erővel tartják össze s ezért az egész megalazul, összeesik és érthetetlen lesz. Magának a szerzőnek sem igen sikerülne egyet-mást a darab látszólagos mozgató elemeiből megmagyarázni s félt, hogy itt-ott ő maga sem tud a logika kifogásaival megbirkózni.

Lehet, hogy ha prózában írta volna meg ezt a vigjátékot, kénytelen lett volna világos lenni, így azonban a formakényszerrel fedni vélte a hiányokat s e szándékával nagy hibát követett el. Pedig részletében sok figyelemre méltót mutathat fel ez a vigjáték. Van benne elég arany a humorhoz, amely nélkül hol derűsen ki is csillag, de legtöbb helyen elvész az elmesség hiányában. A Georgikon professzorai, Liebald arkon és felesége Peretua, továbbá a Georgikon praktikánsai sok mulatságos jelenetben részesülnek a hallgatót s a helyenként kedves melodiával csengő színek is kellemes perceket okoznak, de egészben véve bántó és kimerítő a sok inkonzekvencia, érteletlenség és sekélyesség, amely a darabot felélteti.

A Nemzeti Színház nagy ambícióval hozta színre a darabot. Az előadás igen élénk volt s a szereplők igyekeztek minden lehető hatást kihozni játékaikkal. Malvina nehéz szerepével *Lenkei Hedvig* nagy művészettel bírkozott meg s a színház nálánál jobbat nem is jelölhetett e szerepre. Perpetuát *Hegyesi Mari* játszotta kiűnően. Előkelő és nemes volt *Náday Festetich György* gróf szerepében. Jók voltak még *Gál Dezső*, *Berégi* és *Rózahegyi* is. A közönség felvonásközökben többször kitapsolta a szerzőt. *Bródy Miksa*.

Fidelio. Beethoven születésének évfordulóján ma este *Fidelio* dalműve került színpadra zsuffolt ház előtt. A főleg tanulmányból álló közönség a gyönyörűséggel élvezte az örökzöld dalművet. Az előadás kitűnő volt. *Szeyer* bájos Marcellináját, *Ney* Hermina, *Arányi*, *Stenóvi* énekét a közönség felvonások végén többször megtapsolta. Zajosan ünnepelték a nyitány eljátszása után *Márkus* Dezsőt, aki művészi precizitással dirigált.

Solymsi Elek bucsujai. Voltaképpen már tavaly nyugalomba vonult *Solymsi Elek*; de csak ma juthatott hozzá, hogy bucsút vegyen h színpadtól, a közönségtől, a pályatársaktól. Szívélyes és megható volt ez a bucsuzkodás. A „Lumpácius Vagabundus” Cérna szabója könnyen uszó szemmel, remegő hangon mókázott és nótázott ez este, amely egy 36 éves színészpályát zárta le. *Solymsi* a magyar színészetnek kiváló erőssége volt mindenkor. Mint a Népszínház tagja sok igaz művészi sikert aratott és ritka népszerűségre tett szert. Most fáradt és nyugalomba vonul és az az „isten hozzád”, amelylyel pályatársai nevében ma *Vidor* Pál igazgató és *Szirmai* Imre bucsuzott tőle, bizony nem sok utravaló a — „kiszolgált művésznek.” A közönség tapsal köszöntötte és tapsal, virággal, babérral bucsuztatta *Solymsi* Eleket, akinek neve minden időkben ott fog pompázni a magyar színészet uttörőinek listáján.

Művésztény. A Lipótvárosi Kaszinóban ma este *Laudovska Wanda* lengyel származású kirasszony díszkrét zongorajátékával nyerte meg a hallgatóság tetszését. Utána báró *Wollzogen* Ernő német nyelven szabad előadást tartott a különböző kultúrák népdalainak zenei fejlődéséről a XIV. századtól kezdve. Előadása során neje, érdekes szöke fejt asszony, kifejezőestélyes, bensőséges szemekkel, par excellence dalénekesnek mutatkozott be. Énekelt férje szövegmagyarázata kíséretében régi német, francia, angol, svéd, norvég és japán dalokat csövegű elbeszélő hanggal, a legbájosabb, minikával kísérve. Különösen a francia dalekkel nagy gyönyörűséget szerzett a közönségnek. Elmesség, humor és pikantéria volt mai énekében, melylyel viharos örvényre lelkesítette a jelenvölőket. A zongorakíséretet *Kerner* István, az Operaház karmestere látta el. Az előadás után társaságsora volt.

Kamara-estély. A Kamény-Schiffer vonásnégyes-társaság mai második hangversenyén újból bebizonyította, hogy szorgalmas ösztönanulás után képes lesz azt a szívmulat elérni, amelyet a ka-

marazene megkövetel. Még sok időbe fog kerülni, amíg teljesen megismerik egymás játékát, de már most is észleltünk játékaikban olyan kvalitásokat, amelyekkel biztosan ki fogják érdemelni az elismerést. Ez már mai hangversenyükön sem maradt el. A szokásos két kvartett közül az elsőnek előadóját *mű Bródy* Miklós magyar zeneszerző még kéziratan lévő új d-moll vonásnégyese volt. *Bródy* csak nem-re fejezte be tanulmányait a zeneakadémiában és azóta vidéken munkódik mint színházi karmester. Műveiből kitetszik, hogy alapos képzültségű, komoly muzsikás. Kvartettjének mind a négy tétele a fiatal szerző bő invenciójáról tanuszkodik. Az egyes tételek vége, ha kissé ellaposodik is, kidolgozásukban határozott tudás nyilatkozik meg. A közönség tetszéssel fogadta az új négyest és tapsail a szerzőt is kiszólította. A négyestársaság előadta Beethoven F-dúr kvartettjét szabatosan, stilszerűen. A hangversenyen közreműködött még *Schmitt-Kochne* dalénekesnő, de színtelen hangjával és érzéstelen előadásával, hidegen hagyta a közönséget. (L)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A sikkasztó felesége. A kolozsvári Reményik-cég feljelentése alapján Londonban letartóztatott *Krausz* Emil ellen, mint kolozsvári tudósítók jelenti, a felesége, született *Krausz* Helén megindította dr. *Török* Sándor fővárosi ügyvéd útján a válópórt. A kolozsvári kir. törvényszék december 29-ére tűzte ki a békeltetési tárgyalást.

§§ Rablók a Kis-Svábhgyen. Ez év augusztus 16-án délután a Kis-Svábhgyen sántálgatót *Oberkirch* András munkás *Schiffer* Annával, amikor egyszerre kilenc markos legény támadt rájuk. A támadók agyba-főbeverték őket, azután összes értéktárgyaikat elrabolva megfutamodtak. A rendőrség csakhamar letartóztatta *Letner* Ferenc lakatossegédet, *Hirwarter* István kályhamunkást, *Hirwarter* Mátyas kertészsegédet, *Szemcsnik* Tivadar betonmunkást, *Reisner* Pál kömüves segédet, *Deutsch* Lipót nyomdai munkást, *Muzsik* Mihály mészölőt és *Berger* Nándor napzsámot. A letartóztatottak közül néhányan beismerték a rablás elkövetését s elmondták, hogy volt még egy kilencedik társuk is, egy *Jozsó* nevű ember. A II. ker. kapitányság ezt a *Jozsó* nevű embert *Resch* Sebestyén kocsis személyében vélte felfedezni és le is tartóztatta. *Resch* hiába erősítette ártatlanságát, vizsgálati fogságba került a rablás büntetése miatt őt is vád alá helyezték a többivel együtt. A mai esküdtészek tárgyalásán azonban kiderült, hogy *Resch* Sebestyén egyik sem ismeri a vádlottak közül s így ő nem volt részese a rablásnak. Eddig sem a rendőrség, sem a vizsgálóbíró nem szentesítette vádlottasáival, különben azonnal kiderült volna, hogy *Resch* ártatlanul tartóztatták le. A bíróság a mai tárgyaláson az esküdtészek meghallgatása nélkül nyomban meg is szüntette az eljárást *Resch* ellen, akit azonnal szabadlábra helyeztek. — A befolytatott tárgyalás után az esküdtettek marasztaló verdiktje alapján a bíróság rablás büntetékért *Letner* Ferencet, *Hirwarter* Mátyas és *Deutsch* Lipótot fejenként egy évi börtönrre, *Szemcsnik* Tivadart és *Berger* Nándort fejenként két évi fegyházra, *Hirwarter* Istvánt pedig három évi fegyházra ítélte. *Reisner* Pált és *Muzsik* Mihályt az esküdték felmentő verdiktje alapján a bíróság is felmentette, *Resch* Sebestyén az ártatlanul elszövedett vizsgálati fogságért kártérítési pórt indít a kinsztá. ellen.

TAVIRATOK

Az új spanyol kormány.

Madrid, december 16. A király elfogadta az *Azcarraga* tábornoktól előterjesztett miniszteri névsort. A kormány a következőképpen alakult meg: miniszterelnök és tengerészügyi miniszter: *Azcarraga* tábornok, pénzügyminiszter: *Castellano*, belügy: *Vadillo*, külügy: *Adilard Campos*, közoktatásügy: *Laciarra*, igazságügy: *Ugarte*, földművelés: *Cardena*, hadügy: *Villard*.

Chamberlain beszéde.

London, december 16. *Chamberlain* újra mekezte a védő vámrendszerét való agitációt és London Keleti részében négyezer munkástól látog-

tott gyűlésen beszédet mondott. Ismételtó régiebb fejtegetéseit, hogy tudniillik Anglia szabadkereskedelmi rendszere elavult és a történelem, a tapasztalat díszkreditálta. Rámutatott arra a haladásra, amelyet más nemzetek a védővámrendszerrel értek el. Pénzügyi politikája általában nem teszi szegényebbé a munkásokat. A munkásoknak nem lehet egy időben szabad behozataluk és munkavédelmük. Ha összehasonlítják az angol iparost a némettel akkor kiválglik, hogy a német munkásnak a Bismarck herceg befolyása alatt létesített német vámtarifával elért haladása nagyobb, mint az angol munkáé.

A német kereskedelmi szerződés.

Bécs, december 16. Berlinből táviratozzák, hogy a német-osztrák-magyar kereskedelmi szerződés ügye csak nem akar rendes kerékvágásba jutni. Itteni diplomáciai körökben beszélnek, hogy a diplomáciai tárgyalásokat is nehézségek hátráltatják a Szógyény-Marich nagykövete eddigi sikertelenül fáradozott az akadályok elhárításán. Állítólag ennek az eredményétől tette függővé az osztrák-magyar nagykövete, hogy megmarad-e állásában. Még olyan véleményeltérések vannak, hogy egyelőre nem lehet meghatározni, mikor kerülhet a sor Berlinben a szóbeli tárgyalásokra. (N. W. T.)

Nyiltér.

E rovatban közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HA O SZUL A HAJA
használja a híres STELLA-VIZET, mely nem fest, hanem a haj eredeti színet adja vissza. Ár 2 korona.
Kapható egyedül ZOLTAN BÉLA gyógyszerüzében BUDAPEST, V. ker. ule., Szabadság-ter.

FRANÇOIS „Transylvania“ S E C.

REGÉNY

Detektiv-kisasszony.

Irtá: OLD SLEUTH.

(9)

Henry nagyon megsajnálta, hogy olyan udvariatlan volt.

— Bocssáson meg asszonyom, mondta. Nem akartam gerombáskodni, de valóban nincs szükségem semmire, és nem kérek semmi szíveséget.

— De én kérném önt egy szíveségre, felelte öreg asszonyval az után végigmeneni. Na, akkor jó és mutassa meg nekem, hogy hol van a börze.

— Menjen ezen az uton tovább és akkor a börzéhez ér.

— Jöjjön velem, és mutassa meg az utat.

— Nincs időm.

— Vagy úgy, szégyelli magát, nem akar egy öreg asszonyval az után végig menni. Na, akkor majd megtalálom egyedül is.

Henrynek valóban nemes lelke volt. Megnézte az óráját, és mivel még volt egy kis ideje, követte az öreg hölgyet, utolérte és barátságos hangon mondta:

— Még van egy kis időm. Elmegyek önnel a börzéig, de aztán vissza kell sietnem, mert valakinek találkat adtam.

— No látja fiatal ember, talán egyáltalán nem is kell, hogy odáig velem jöjjön.

Henry ámulva nézett, de csodálkozása meg jobban fokozódott, amikor a furcsa öreg asszony így folytatta:

— Háromezer dollár van ugyanis nálam és nagyon szeretném, ha azt valaki egy Wilbur Henry nevű fiatal embernek adná át. Ennek olyan bizalomgerjesztő külseje van fiatal ember, talán ön is elvinné hozzá.

— Háromezer dollár Wilbur Henrynek?

— Igen!

— Én vagyok Wilbur Henry, asszonyom; de szavamra, én nem tudom ébren vagyok-e!

De még abban a pillanatban meggöndölte a dolgot, és gyorsan hozzátette:

— Talán a tegnapi esti jötevémmel beszéllek?

Halk nevetés hangzott fel a zöld fátöl mögül, és az öreg hölgy így felelt:

— Igen, ugy van!

— Soha sem ismertem volna meg!

— Itt van a pénz, hozza rennde kontóját. De legyen elővigyázatos, nehogy elárulja magát.

— Isten áldja meg — momolta Wilbur Henry és a hála könnyeivel telt meg szeme.

— Csak ne köszönjön semmit; jól van így is, felelte az öreg. Különbön nem szabad senkinek észrevennie, hogy mi egymással beszélgetünk. Pár nap múlva talán szükségem lesz az ön segítségére.

Eme gyorsan odvetett szavak után, az öreg nő ismét sikongó hangon szóialt meg:

— Köszönöm szépen fiatal ember. No, most már egyedül is oda találok. Ha egyszer ön is megöregszik és szeme elromlik, kívánom, hogy akkor ön is találkozzék olyan jó emberekkel, kik utbaigazítják ebben a nagy városban.

Nemsokára aztán az öreg nő elült a tömegben és Wilbur Henry egyedül állt az utcán.

Wilbur kezében tartotta a pénzt. Megmelegült. Nem kell immáron félnie a szegénytől, a büntetéstől, mely a halállal egyértelmű lett volna reá nézve. És ezt mind annak a küönös öreg asszonynak köszönheti, ki oly csodálatos módon került utjába s fiatal ember alig akarta elhinni, hogy rem álmodik. Azt gondolta, hogy az a pénz talán nem is valódi, oly meszeszerűen jutott kezébe.

Valami mellékutcába fordult be és megnézte. Igen, valóban kezében volt. Nem álmodott, ébren volt, és meg volt mentve!

Visszatért a bankba. Egy órával később elrendezte számláját, és most már mindenkinek bátran nézhetett szemébe! A sors sokszor különös játékot üz. Ugyanaz nap délutánján Mr. Cameron oda jött Wilbur Henryhez, és hidegen azt mondta, hogy szeretné a könyveket néhány tételét megnézni. Cameron könyvvezető volt régebben a cégnél és csak később léptették elő cégvezetővé. Cameron nagyon gyakorlott könyvvezető és számoló volt.

Azokból a tételből, amelyeket át akart nézni, ki kellett volna derülnie, hogy Henry sikkasztott. Wilbur, minthogy megmentő angyalának segítségével akkor pótolta már a hiányt, egész nyugodtan felélehte:

— Csak tessék Cameron ur. könyveimet bármikor átudzheti, mindenkor szolgálatára állok.

Cameron mereven nézett rá, és ha valaki fejébe láthatott volna, onnan a következő titkos gondolatot olvashatta volna ki:

— Ó azt hiszi, hogy jól állította össze a tételeket, s nem veszem észre a hibát. No de azt szeretném látni, hogy miképpen fogja nekem „U“-nak feltüntetni azt, aminek tulajdonképpen „V“-nek kellene lennie.

A vizsgálat megtörtént, és kiderült, hogy minden rendben van.

Cameron arca nagyon különös kifejezést öltött, magában pedig ezt gondolta:

— Az ördögbe is! A dolog nem vág össze! Bolonddá tettek!

Tiszta dolog, hogy Mr. Cameron azért nézte át a könyveket, mert azt hitte, hogy most rajta kapja Wilbur.

Ez kitünt nemsokára azosból a szarabkból, melyeket Mr. Comstockhoz intézett.

— Vigye az ördög, mondta halkan főnökének, én nem értem az egészet. Annak a könyveknek a könyvei a legpeldásabb rendben vannak. Pedig engemet nagyon nehéz becsapni, és én éppen azokat a pontokat vizsgáltam meg, ahol a legkönnyebben észrevehettem volna a csalást.

Mr. Comstock válasza új titkot árult el, azt tudniillik, hogy Cameron gyanusította meg először Wilbur azzal, hogy ő lopta el a papirokat.

— Végre is lehetséges, hogy Wilbur Henry teljesen ártatlan.

A cégvezető dacosan ráncolta össze szemöldökét és így felelt:

— Nem értem, hogyan jöhet ilyen gondolatra és miért hiszi ártatlannak, holott annyi terhelő adattal bizonyítottam bűnösségét.

— Igaz, hogy a tényekből kétségtelenül kiviláglik bűnössége, de azért én még sem tudom ezt elhinni róla, mert mindig feltétlenül tisztességes és megbízható fiatal embernek hittem.

Azon nap estéjén Cameron ur egy hölgyet látogatott meg, ki a kezelegésőbb negyedben, igen fényesen berendezett lakásban lakott.

A hölgy nagy pompával berendezett szalonjában fogadta.

Szép asszony volt, de arca oly hideg kifejezős, hogy ha valaki figyelmesen vizsgálta meg vonásait, nem lehetett nagyon elragadtatva tőle.

Azonkívül pedig azt is rögtön észre lehetett venni rajta, hogy bár kifogástalan eleganciájú ruha volt rajta, még sem lehetett nagyon előkelő származású és művelt hölgy. Mr. Cameron bevezette hozzá. Az irodában úgy beszélt róla, mint közeli rokonáról; azonban most, mikor feléje közeledett, nem olyan módon üdvözölte, mintha valami rokonságban állott volna vele. Mr. Cameron melléje ült, átülte és meg akarta csókolni piros ajkait. A hölgy megrögt pillantással félrefordította fejét, hevesen kibontakozott ölel karjaiból, és eltávozott a magától.

— De, Julia haragszol reám?

— Igen, nagyon haragszom.

(Folytetiuk.)

KÖZGAZDASÁG

Az O. M. K. E. újságja. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés O. M. K. E. című hivatalos közlönyének első száma ma jelent meg változatos tartalommal és sok érdekes, a kereskedelem érdekeit szemmel tartó közleménnyel. A lap főszerkesztője dr. Lévy Béla ügyvezető titkár, felelős szerkesztője Goda Géza kollégánk, az O. M. K. E. szerkesztő-titkára. Az Egyesülés tagjai a közlönnyel díjmentesen kapják. Nem tagok számára az évi előfizetés husz korona.

Cheque-törvény. A Magyar Kereskedelmi Csarnok nemzetgazdasági szakosztályában ma Szmámai Artur, mint a Csernok nemzetgazdasági szakosztályának állandó előadója, a Pesti Magyar Kereskedelmi bank aligazgatója, a magyar cheque-törvény javaslat tervezetéről a már korábban beadott értekezése nyomán előadást tartott.

Az előadó részletesen ismertette dr. Halász Sándor miniszteri tanácsos törvénytervezetét, amelyet egészen igen alapos munkát ismert el, habár egyik másik intézkedésével nem ért egyet, mivel azokat sajátos hazai viszonyainknak nem tartja megfelelőeknek. Különösen a passzív chequeképességet utalással arra, hogy a magánosok által gyakorolt bankári üzlet külföldi minta szerint nálunk ez idő szerint kifejlődve nincs, ellentétben a tervezett állásponjtával a postakárképkéntúrón kívül a nyilvános számadásra kötelezett pénzintézetekre kívánja korlátozni azt, amely pénzeknek idegen számlára való átvételére alapszabályaink szerint jogosultak. Mert a cheque-forgalom elsőrangú követelménye, hogy a cheque minden körülmények közt a honorálásra számíthatson, ezt pedig korlátozatlan szavendő chequeképesség mellett nálunk ez idő szerint még nem lehetne megvalósítani. Az előadó továbbá kívánatosnak mondogta, hogy a fedezetre való utalás a cheque szövegébe kötelezőleg befoglalassék, és abban a meggyőződésben, hogy ez is hozzá fogna járulni a fedezet nélküli való chequekibocsátások esetei számának apasztáshoz. Emellett a cheque-intézménybe vetett bizalom fokozása ezért a fedezet nélküli kibocsátást pénzbeli rendbüntetéssel is kívánja sújtatni és ez alól kivételt az osztrák és a német javaslat mintájára csak a jöhisemtség és a fedezet pótlása esetére kíván megállapítani. A bemutatási időre nézve 15 naps határidőt ajánl. Az alapos előadást, amely a budapesti kereskedelmi és iparkamara nyilatkozatától eltekintve a gyakorlati téren működő kereskedelmi tényezők részéről első megnyilatkozás volt a cheque-törvényjavaslatról, nagy tetszéssel fogadták. Szirmai Artur után Vajda Ármán nyilatkozott a törvényjavaslat felett, aki általánosságban szintén helyesnek ismerte el. A szakosztály a részletek megvitatására külsőbb bizottságot küldött ki.

Vásárcsarnok. (Vámos és Bruszt hatóság) köv. üzleti jelentése.) A mai hetivásár forgalma énlékebb volt az előző napokénál, mert hozatalának is nagyobbak voltak és a vételkedv is jobb volt. Az

árak alakulásáról a következőkben számolunk be.
Husfélék: vidéki marhahús eleje 60-76, hátulja 76-90 korona 100 kg. Sertésfélék számlonálval, valamint lehuzott sertésbűs 80-100 fillér kilója. Őrök borjúk körében, hosszán nézve, súlylevonás nélkül 78-100 fillérrel voltak a forgalomban kilónként. Minőség szerinti. Szépen tisztán kezelt szopismalacok kilója 130-150, sülők 20 kg-ig 1.10-1.30, 20 kg-tól 50 kg-ig 1.00-1.00 fillér. Juhhús kilója minőség szerint 30-60 fillér. **Vadfélék:** szarvas 64-68, őz 80-100, vaddisznó 60-90 fillér kilója. Nagy nyulak drága 2.30-2.50, fogoly párja 1.40-1.80, fácán 5-6 korona. **Tojás:** L. friss tolt árú 92-94, finomabb minőségű 90-92, apadt 82-86, meszes 76-80 korona eredeti lédánként. **Tejtermékek** iránt napról-napra élénkebb az érdeklődés és ma már friss szövetkezeti tejavajért 2.70, friss főzövajért 1.90-2.00 koronát is készséggel fizetnek a vevők kilónként. Friss tehéntúró 24-28 fillér kilója. **Vágott baromfi:** I. szépen tisztán kezelt húzott ludak kilója 1.10-1.16. II. 90-100 fillér. Hízott csirke 1.00-1.20 fillér kilónként. Csirke párja minőség szerint 1.80-3.00 korona. **Gyümölcsfélék:** I. nemes fajjalma 32-40, II. 20-24; körte I. válogatott 60-80, II., III. 32-40; fűzőkörte 28-30 korona 100 kg. Dió 24-40 korona 100 kg. Pergetett akácmag 88-96 korona 100 kg. **Burgonya:** nagy gumós válogatott egyszemes rózsá 8-8.50, sárga 8.50-9.00, fehér 4-5.20 korona 100 kg. Egészseges makói faj vörösburgonya 20-21 korona 100 kg. **Déligyümölcsök** vidékre a következő árainon szállítottak: I. narancs 200-as 7.00, 300-as 8.50, 360-as 8.00 korona lédája. Kósárnarancs 100 kilója 19.00 korona. I. citrom 200-as 7.00, 360-as 7.40 korona lédánként. Mandarin is van állandóan rakétáron.

Kőbányai sertiésvásár. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felül) 106-108 fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felül súlyban) 110-112 fillér. Fialat közep (párónként 251-320 kilogramm terjedő súlyban, 109-110 fillér. Kőnyú (párónként 250 kilogramm) 108-109 fillér. Szerbiai nehéz (párónként 260 kg.) felüli súlyban) 108-110 fillér. Kőnyú (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 105-106 fillér. Sertéslétszám: 1904. évi december hónap 14. napján volt készlet 31945 darab. 1904. decz. hó nap 15. napján lehajtatott 656 darab. 1904. deczember hónap 15. napján elszállított 681 darab. 1904. deczember hónap 16. napjára maradt készletben 31920 darab. Az a készlet sertésüzlet irányzata: nagyon élénk. Nehéz áru keresett.

Sertéskonsumvásár. (A székesfehérvári sertiésvásár és közválogatott intézése.) Mai felhajtás 337 darab sertés, 114 darab süldő, előző napi eladatlan maradvány 961 darab sertés, 20 darab süldő, összesen 4301 darab sertés 134 darab süldő. Eladott: 1265 darab sertés, 87 db süldő. Mai maradvány 36 darab sertés, 47 darab süldő. A vásár élénk, az árak szilárdok. Következő áru jegyzették: Zsirterítés: Öreg I. rendű 350 kg-on felül 90-94 fillér, II. rendű 280-350 kilogramm 87-90 fillérig, általában 220-300 kilogramm 88-97. fiatal kőnyú 220 kg-ig 82-94 fillérig. Husserítés, kőnyú 140-300 kg-ig 80-86 fillérig, befölti süldő 60-80 fillérig, horvát süldő 72-80 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammosként, elősúlyban értendők.

Budapesti borjivásár. Felhajtott 267 db borja, 33 darab leült borjú. Árjegyzékek: Elsőrendű élő borjúkört 82-92 fillér, kivételesen 94-96 fillér, középmínőségű élő borjúkört 74-80 fillérig, leült borjúkört 88-96 fillér. Az irányzat élénk, az üzlet gyors lefolyású volt, az árak szilárdok maradtak.

Aru- és értéktőzsde.

— Deczember 16. —

A budapesti gabonátőzsde.

Készbuza mérsékelt kínálat és ugyanolyan véltelkedy mellett ma tartott irányzata volt. Elkelt ca. 10.000 mm. finom buza néhány fillérrel drágább áron.

Eladott:

Buza: Tiszavideki: 200 q, 80-5 k, 10,52-5 K, 500 q, 81 k, 10,50 K, 100 q, 80-7 k, 10,47-5 K, 100 q, 80-7 k, 10,42-5 K, 250 q, 80-5 k, 10,47-5 K, 100 q, 80-5 k, 10,47-5 K, 100 q, 80-5 k, 10,40 K, 100 q, 80 k, 10,40 K, 100 q, 89 k, 10,40 K, 10,50, 100 q, 80 k, 10,37-5 K, 100 q, 80 k, 10,25 K, 500 q, 80 k, 10,30 K, 10,50, 200 q, 79,5 k, 10,30 K, 10,50, 800 q, 80 K, 10,30 K, 10,50, 1000 q, 79,5 k, 10,40 K, 100 q, 79,5 k, 10,35 K, mind három hónapra.
 Fejérmegyei: 1050 q, 77-5 k, 10,23 K, három hónapra.
 Postmegyevidéki: 100 q, 80-5 k, 10,40 K, 500 q, 80 k, 10,35 K, 300 q, 77,5 k, 10,20 K, 250 q, 79,5 k, 10,20 K, 100 q, 77 k, 10,15 K, mind három hónapra.
 Raktárú: 500 q, 78,5 k, 10,32-5 K, 1100 q, 78 k, 10,25 K, 1000 q, 76 k, 10.00 K, mind három hónapra.
Rózs: 500 q, 7-60 K, 500 q, 7,57-5 K, 150 q, 7,57-5 K, 100 q, 7,57-5 K, 100 q, 7,37-5 K, 100 q, 7,37-5 K, készpénzítés mellett, parlásra.
Zab: 100 q, 7,15 K, készpénzítés mellett.
Tengeri: 2000 q, 8,05 a., Kőbányára, 800 q, 10,60 q, 7,95 K, 500 q, 7,95 K, mind készpénzítés mellett.

Az árak 50 kg-ig koronán értékben értendők.
A délutáni határidőüzletben esőndes volt az irányzat.

Kötöttes: Buza áprilisra 10,23-10,26-10,23-10,23 kor. zár. 10,23-10,24 kor. Buza októberre 8,85-8,87-8,85-8,85, zár. 8,85-8,86 Rózs áprilisra 7,98-7,97-7,97-7,97 zár. 7,97-7,98 Tengeri májusra 7,62-7,60-7,65-7,65, zár. 7,65-7,66 Zab áprilisra 7,25-7,24-7,24-7,24 zár. 7,24-7,25 koronán.

A délutáni határidőüzletben kedvtelen volt a hangulat.

Kötöttes: Buza áprilisra 10,24-10,21-10,21 kor. zár. 10,21-10,22 kor. Buza októberre 8,87-8,81-8,81-8,81 kor. zár. 8,83-8,84 kor. Rózs áprilisra 7,93-7,93-7,93-7,93 kor. zár. 7,96-7,97 Rózs októberre 7,64-7,65-7,65-7,65 kor. zár. 7,63-7,64 kor. Tengeri szeptemberre 7,23-7,23-7,23-7,23 kor. zár. Zab áprilisra 7,23-7,24-7,23-7,23 kor. zár. 7,23-7,24 kor. Zab októberre 7,23-7,23-7,23-7,23 kor. zár. 7,23-7,24 kor.

A készruzálet hivatalos árjegyzése.

Buza	előző	50 kilogramm ára		előző	50 kilogramm ára	
		10-10	10-11		10-10	10-11
Tiszavideki	76	—	—	79	10,15	10,25
"	77	10,10	10,10	80	10,20	10,30
Fejérmegyei	76	10,10	10,20	79	10,10	10,20
"	77	10,10	10,10	80	10,15	10,30
Postvidéki	76	10,05	10,15	81	—	—
"	77	10,10	10,10	80	10,10	10,20
Bányai	76	10,05	10,15	81	10,20	10,35
"	77	9,90	10,00	80	10,10	10,20
Bácska	76	9,95	10,10	81	—	—
"	77	10,10	10,10	80	10,10	10,20
Szerb	76	10,15	10,30	81	—	—
"	78	—	—	78	—	—

Egyéb gabonafélék	50 kilogramm ára		
	10-10	10-11	
Rózs	uj elsőrendű	7,90	7,50
"	középmínőségű	7,50	7,60
Árpa	takarmányára, l. r.	7,30	7,40
"	másodrendű	7,10	7,20
Répa	elsőrendű	7,05	7,30
"	középmínőségű	6,90	7,05
Tengeri	elsőrendű	7,90	8,05
"	elsőrendű	—	—
"	uj rona, vagy bolgar	—	—
"	cincquantin	—	—
Répa	báposita	—	—

A budapesti terménytőzsde.

Külföldi termények hivatalos jegyzéke:

Készru

Disznózsír budapesti	—	64.	64,50
Szalonna városi légszárított, 4 drbcs	3	52.	52,50
		54,50	65.
Határidőre boszniai 1904. évi usance min.	8,25	8,30	
" " " " " " " "	100	13,50	13.
" " " " " " " "	85	23,50	23,50
Szilva szerbiai 1904	—	6,75	7.
" " " " " " " "	100 darabos	11.	11,25
" " " " " " " "	85	21,50	22.
Szilva szlovéniai (1903.)	—	18,50	14.
" szerbiai (1903.)	—	11,50	12.
" luzerna magyar	—	42.	51.
Heremag vörös aprószemű	—	54.	60.
" " " " " " " "	—	64.	68.
" " " " " " " "	—	68.	78.

A budapesti értéktőzsde.

Az értékpiazz állandóan a politikai helyzet bizonytalanságának hatása alatt áll. A nagyközönség távol tartja magát mindennemű üzletlétől és a hivatásos spekuláció szintén teljes tartózkodást tanúsít. Az árfolyamok ennek következtében alig változtak, később pedig az üzletlenség hatása alatt gyöngültek.

A helyi értékek piacán esőndes volt az irányzat. Pesti magyar kereskedelmi bank részvények helyi eladások következtében gyöngültek. A Magyar vasúti forgalmi részvények árfolyama javult.

Váltakoz és devizák irányzata változatlan. 20 frankos arany 19,64-19,10 kor. 20 márkás arany 23,50-23,88 korona — Francia bankjegy 95,2 — 95,50* korona. Német birodalmi bankjegy 117,55* — 117,85* korona.

Az előtőzsden tartott volt az irányzat.
Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 678,25 676,50 kor. Magyar hitelrészvény — kor. Osztrák-magyar államvasút részv. 651,50-651,75 kor. Déli vasút — Jelzálogbank részv. — kor. Leszámitoló bankrészvény — kor. Rimamurányi vasút részv. — Kőzuti vaspálya részv. — Városi villamos vasút részv. — Koronajáradék — Erzsébet szanatórium sorsjegy — Magyar villamosgáz r.-t. részv. — Salgótarjáni részv. — Köszvényháza és téglagyár — Adria 460.-458,50 Danubius Kereskedelmi rt. — Magyar aszfalt — koronán.
A déli tőzsdén esőndes volt az üzlet.
Előfordult kötések: augusztus végére: Magyar aranyjáradék — Magyar koronajáradék — Magyar hitelbank részvényt. 806,50 — Jelzálogbank részv. 526,10 — Leszámitoló

bank részv. — Rimamurányi vasút részv. — Kőzuti vaspálya részv. — Osztrák Városi vill. vasút — Osztrák hitelrészv. 675,75-676. — Osztrák-magyar államvasúti részvény 651,25 — Déli vasút — koronán.

A helyi értékek piacán Kereskedelmi bank részvények esőndesek.
 Forgalomban voltak: Országos közp. fakptár cv. 1745 — Magyar vasúti forgalmi rv. 340-346 Kereskedelmi bank részvény 2987-2980 Ganz-gyár részvény 3110 koronán.

Díjhitelrészvények: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5-6 korona, 8 napra 10-12 korona, decz. végére 14-16 korona.

Az utőtőzsden esőndes volt az üzlet.
Zárítókor maradt: Osztrák hitelrészvény 675,80 — Magyar hitelrészvény 806 — Osztrák-magyar államvasút részv. 651,40 Déli vasút részv. — Leszámitoló bank részv. 463,75 Jelzálogbank részv. — Rimamurányi vasút részv. 515. — Kőzuti vaspálya részv. 671,25 Városi villamos vasúti részv. 338,50 — Erzsébet szanatórium sorsjegyek — koronán.

A bécsi gabonátőzsde.

A gyöngye kínálat következtében tartott sz irányzat.

A bécsi értéktőzsde.

A magyar parlamenti helyzetét a képviselőház felosztásának lehetőségére való tekintettel kedvezőbben ítélték meg és budapesti számlára vezető értékekben vásárlások történtek. A sorompóban Osztrák magyar bankrészvényekben volt kereslet, holott Adria részvényekben kínálat fejlődött. Az összforgalom esékly volt. Zárítást előtt az üzleti esőnd hatása alatt lemorzsolódtak az árfolyamok. Petroleum részvények is gyöngültek.

Jegyzékek: Osztrák hitelrészvény 678. — 675,50 kor. Magyar hitelrészv. 806,50-805. — kor. Anglobank 291,25-292. — korona. Alpeisi bányarészvény 491. — 492,50 kor. Osz k-magyar államvasúti részv. 651,25-651,75 kor. Rimamurányi vasút részv. 514,50 — kor. Májusi járadék 100,05 kor. Magyar aranyjáradék 118,70 kor. Magyar koronajáradék 98,10 kor. Osztrák koronajáradék 100,35 kor. Dohány részv. — kor. Török sorsjegy 132,25-132,75 Adria — Magy. állatökös kőszénbánya — — — — — Északmagy. kőszén — — — — — korona.

A déli tőzsdén a vezető értékek tartották árfolyamukat, mert Londonból a bányáértékek áremelkedését jelentették. Osztrák-magyar bank részvények emelkedtek. A berlini tőzsdéről üzletlenséget jelentettek.

Jegyzékek: Osztrák hitelrészvény 675. — kor. Magyar hitelrészvény — 805,50 kor. Unionbank 551. — kor. Anglobank részv. 291. — kor. Osztrák magyar államvasúti részv. 651. — Déli vasút részv. 88,50 kor. Magyar koronajáradék 98,10 kor. Alpeisi bányarészvény 491,50 — kor. Rimamurányi vasút részv. 515. — kor. Török sorsjegy 132,25 — kor. Májusi járadék 100,05 kor. Osztrák koronajáradék 100,35 Dohány részv. — — — — — korona

A déli tőzsde zárata tartott. A magán kamatláb 3/10 százalékos.

Jegyzékek: Osztrák hitelrészvény 675. — korona. Magyar hitelrészvény 804,50 — korona. Anglobank 290,75 kor. Alpeisi bányarészvény 491,50 — kor. Osztrák-magyar államvasút részvény 650,75 — kor. Déli vasút részvény — 88,50 korona. Rimamurányi vasút részvény 515. — korona. Májusi járadék 100,05 korona. Magyar aranyjáradék 118,65 korona. Magyar koronajáradék 98,10 — kor. osztrák koronajáradék 100,35 kor. Dohány részv. — kor. Török sorsjegy 132,25 korona.

KIADÓTULADONOS: A MAGYAR HIRLAPKIAO RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A legszebb, leghatalmasabb karácsonyajándék egy zongora, pianó vagy harmonium.
 Elegáns új rövid zongorka 300 forint kezdve.
 Új pianók 420 ft.
 Új harmoniumok 85 től kezdve.
Eder Antal Gyula
 zongorateremtő
 Budapest, IV., Váci-u. 28.
 Városházánál.
 Alapítva 1846. Alapítva 1846.
 Megrendeléseknél gyorsan kérem megjelenni, hogy a szállás időszerűen megérkezzen.
 Árjegyzék ajánlatoson.

KRAUSZ HENRIK és Társai varrógép gyáriktára
 Budapest, IX., Ferenczy-kürt 7.
 Legalkalmasabb karácsonyi és újvi ajándék egy varrógép mely minden családban nélkülözhetetlen. Csakpénz esőndes gyártmányú tartalom részben a nemzeti kézműves részletekben készült, kiváló központosság mellett megfelelő áremelvény nyújtunk.
 Képes Árjegyzék íng-ten.

Butorok
 egyszerű és legfinomabb hivitelben, u. m.: asztalos, kárpitos és részletorok, valamint keveset másznáit butorok, minden elfoglaltat aron eladhatunk. Ugyanazt az ár-értékűből álló, néha aronnal vagy február-éke kiadó.
IV. Szevita-tér 3. l. em. 16.
 Polgari iskolai magánviszalatára, javított vizsgákra, crottszórtó előkészítő lelkismeretesen felkészítő „Magántanulók tanfolyama” Dombóczy-u. 24.

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1904. december 17-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Helikoni ünnep.

A m. tud. Akadémia er. Teloki pályázatán 100 aranytalár jutalmazzott vizgatók 3 felvonásban. Írta: Prém József.

Személyek:

Gróf Festetics	Nádai
László fia	Daró
Malvina	B. Lenkei
Geonőtz Ferencz	Teregi
Berzsenyi Dániel	Gyenes
Kisfaludi Sándor	Mihályi
Szondi Róza	Dr. Alszeghy
Lehelld Kristóf	Csá
Perpatua	K. Hegyesi
Szelecznik Rapcsit	Rózsahágyi

Kezdeté fél 8 óraker

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Lady Windermere legyezője. Este: Helikoni ünnep.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Siegfried.

A Nibelung gyűrűs ezüstmű zeneháza - trillógiának második része. Írta: Wagner R. Ford. Fordította: Radó Antal.

Személyek:

Siegfried	Bohnócsák
Mime	Dalnokó B.
Váandor	Ney D.
Alberich	Takács
Wagner	Szendről
Brünhilda	Ney H.
Erdei madár hangja	Payer

Kezdeté fél 7 óraker

Heti műsor:

Vasárnap: Samson és Dillila.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás

Heti műsor:

Vasárnap: Munkányi.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Felhő kőből elbuzdícsabul írta: Bakonyi Károly. Zenejét Helikoni Jeno szerzte szerz: Kacsoi Pongrácz dr.

Személyek:

Kukoricza Jancsi	Pedák
Luiska	Batizfalvi
A gonosz mosoha	Csatai
Szasszamester	Vécsy
Hagy	Papp
A francia király	Németh
A királykisasszony	Bónis

Kezdeté fél 8 óraker

Heti műsor:

Égész héten: János vitéz.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 óraker

NÉPSZÍNHÁZ.

Küry Klára és Z. Bárdi Gabi vendégelőlével

A rálatört királykisasszony.

Mesejáték 3 képmű. Írta: Halász Drachmann. Magyar szöveg aláírta: Heltai Jenő. Zenejét szerzette: Jakabai Viktor.

Személyek:

A király	Ujvári
A királykisassz.	Küry m. v.
Erőszakos király	Z. Bárdi m. v.
Császár Matyi	Károcs M.
Főzetemondó	Pesti K.
Király	Lukácski
Dalnok	Radó
Énekes	Halász
Énekes	Székely
Énekes	Pápai
Énekes	Zsoltár
Énekes	Pápai
Énekes	Radó
Énekes	Rusznák
Énekes	Radó
Énekes	Kiss
Énekes	Doktor

Kezdeté 7 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap d. u. Székelymóniú asszonyok. Este: Rálatört királykisasszony.

VIGSZÍNHÁZ.

Fanyar gyümölcs.

Viljók 5 félé. Írta: Bianco II. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:

Elena	Sz. Varsány
Ernesto	Hegedüs
Gustavo	Fenyvesi
Nino Lovigiani	Tanay
Violetta Liena	Komlóczy
Pietro	Bárdi
Caro	Kassay
Szobalány	Jancsó

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Dikédlet, este Fanyar gyümölcs.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Huszárvér.

Operette 3 felvonásban, előjátékkal. Szöveg: Sándor és Landoborg. Szöveg: nyomán fordította: Heltai Jenő. Zenejét szerzette: és Mészáros Adolf. Zenejét szerzette: Mäder Rezső.

Személyek:

Borányi	B. Szabó
Kovács	Sekély
Rasofsky	Gárdai
Csalány	Csige
Csacseintsky	Soyom
Abay	Márton
Köpes	Tallós
Bányó	Szentgyörgyi
	Rácz Margit

Kezdeté fél 8 óraker

Heti műsor:

Égész héten: Huszárvér.

KALAPKIRÁLY ismét megnyílt.

IV., Eskü-ut 6. (Klotild palota).

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

WALDMANN IMRE igazgató

Ma és minden este:

Uj műsor! Uj műsor!
A rég várt világhírű spanyol tánczosnő:

TORTAJADA

megérkezett!!

Rendes helyárak! Rendes helyárak!

Pöstyéni kúra otthon

(háziorsvi kezelésben)

csúz, köszvény, ischias, exsudátumoknál ajánljuk a pöstyéni iszapot, mely házi kezelésben is fellülminden gyógyszert. — Prospektust küld téli és házi kúráról a fürdőigazgatóság.

Ping-pong asztali tenisz játékért 1.50, 2.50, 3 fttól minden árban 15 fttig Versenyjátékok. Bevont és parafa ütők. Oszlopok. Hálók. Labdák. Asztalok. Pontos leírása a társasjáték könyvben 25 kr. — Kertész Tódor Budapest, Kristóftér. Karácsonyi kiállítás. Sport és játék. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SURÁNYI * * * * SZALONCZUKORKA

legismertebb minőségben 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve. Finom íris tea. Sütőmentes is kapható.

Surányi csukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra megye.

Páratlan étvágygerjesztő

Gyomorfájdalmat azonnal megszünteti.

Határozottabb a seltersi, wycli és gleichenbergi viznél.

Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerkereskedésekben.

MÁLNÁSI

SICULIA GYÓGYFORRÁS

SÓS SAVANYOVIZ

Székelyi a kezelőbizottság: SICULIA természetes szén-savat sűrítőgyár részvény-társaság MÁLNÁSFÜRDŐ (Háromszék-megye).

Főraktár Budapest: Lux Mihály, Múzeum-körút 7. Telefon 672.

Gége-, torok-, tüdő-, gyomor-, bél-, vese-, hólyag-

az összes ásványzékeltől áll. Székelyi-egyenletű.

ARTÉZI-FORRÁS.

Tiszán tejjel vagy két rész borral kellemes ital.

Meghívó.

A Fangó Jszap Gyógyító Intézet Részvénytársaságának

1904. évi december hó 31-én délelőtt 10 óraker

Budapest, Arena-ut 74. sz. alatt megtartandó

rendes évi közgyűlésére

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés az 1902/1903. évi üzleteredményről.
2. Az 1903/1904. évi mérleg és zárszámadások megállapítása s azok felett határozathozatal, valamint az igazgatóság s felügyelőbizottság tagjai részére a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság jelentése a társasági vagyon értékesítése tárgyában s az erre vonatkozó indítványok feletti határozathozatal.
4. A társaság felszámolása s feloszlása s az ezzel egybefüggő intézkedések feletti határozathozatal; — kapcsolatban ezekkel az 1904. évi üzletredményéről szóló igazgatóság és felügyelőbizottsági jelentés s az ezen évre szóló mérleg s zárszámadás megállapítása s az igazgatóság s a felügyelőbizottság részére ezen évet illetőleg is a felmentvény megadása.
5. A felügyelő bizottság díjazása feletti határozathozatal.

Budapest, 1904. december hó 14-én.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen szavazatukkal résztvenni kívánó részvényesek 8 nappal a közgyűlés előtt részvényeikkel a társaság pénztáránál (Arena-ut 74.) igazolvány ellenében letéteményezni tartoznak.

Magyar királyi államvasutak. 230.789-904 sz.

Uj személydijszabás

életbeléptetése a budapest-tiszai h. é. vasuton

Ezen h. é. vasuton 1905 évi február hó 1-én új személydijszabás lép életbe, mely által a menetdíjak részben leszállítotnak, részben felemeltetnek.

Az új személydijszabás, mely által a Budapest-Lajosmizsei h. é. vasuton 1900 évi márczius hó 1-én Keeskenét-Tiszaughi h. é. vasuton pedig 1901 évi augusztus hó 1-én életbeléptet díjszabások érvényen kívül helyezettnek a magyar királyi államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 filléért kapható. Budapest, 1904. december hó 12-én.

Elszakithatatlan kék munkásöltönyök

Szédő, boncköpenyek és iroda-kabátok kaphatók Gutmann J. és Társánál, VII., Kerepesi-ut 16. Minták kizárva ingyen és bérmentve.

CÉLSZERŰ AJANDÉK-TÁRGYAK 1-25 KORONAIG.

TEKINTETTEL A JELENLEGI VISZONYOKRA, OLCSÓ ÁRBAN AJÁNL CÉLSZERŰ AJANDÉK-TÁRGYAKAT URI-NŐIDIVAT ÉS FEHÉRNEMŰEKBE 1 KORONÁTÓL 25 KORONAIG LUSTIG EDE KEREPESI-UT 2.

MINDEN CIKKEN AZ ÁR A KIRAKATBAN LÁTHATÓ. TULKÖVETELÉS KIZÁRVA.

ALAPÍTOTT 1876.

SZABOTT ÁRAK.

Még csak e hó végeig!

2000 vég különböző női ruhakelme u. m. homespun, zibellin, loden, kamgarn, szövött női posztó, fekete és creme kelmék méterje 29 krtól 5 frtig.

5000 vég mosóru méterje 16 krtól 50 krig.

Weiner Mátyás női divat-áruháza
Budapest, Andrásy-ut 3.

Minik a vidékre ingyen és bérmentve. Ez iránti megkeresésnél kérem a kívánt szívfalfaj megnevezését

3648/T. sz.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasutmentén.

Vonatösszekötések és menetárák Budapestről (déli vasut pályaudvaráról.)

Abbazia N.-Kanizsa Pragerhofon át. Budapest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, Abbazia-Mattuglie érk. gy. v. 9.37 este, 9.17 d. e. — Menettérítjegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109.10 kor., II. oszt. 77.90 kor., III. oszt. 49.50 kor.

Görz N.-Kanizsa Pragerhofon át. Budapest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este Görz érk. gy. v. 10.20 este, 10.07 d. e., sz. v. 6.46 este. — Menettérítjegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109.10 kor., II. oszt. 77.90 kor., III. oszt. 49.50 kor.

Bozen-Gries, N.-Kanizsa, Pragerhof, Marburg, Franzensfesten át. Bpest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 regg., 8.00 este, sz. v. 10.00 este. Bozen-Gries érk. sz. v. 11.59 d. e., gy. v. 5.34 regg., 1.45 d. u., sz. v. 11.17 éjjel. — Menettérítjegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 132 kor., II. oszt. 94.80 kor., III. oszt. 60.70 kor., továbbá 90 napig érvényes menetjegyeket megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 138 kor., II. oszt. 102.80 kor., III. oszt. 70.90 kor.

Meran, N.-Kanizsa, Pragerhof, Marburg, Franzensfesten át. Bpest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 regg., 8.00 este. Meran érk. sz. v. 2.00 d. u. gy. v. 7.51 d. e., 3.19 d. u. — Menettérítjegyek 30 napig érvényességgel Bozen-Griesig gyorsvonatokra: I. oszt. 132 kor., II. oszt. 94.80 kor., III. o. 60.70 kor., továbbá Bozen-Griesig 90 napig érvényes menetjegyeket, megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 138 kor., II. oszt. 102.80 kor., III. osztály 70.90 korona.

Arco, N.-Kanizsa, Pragerhof, Marburg, Franzensfesten át. Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 regg., 8.00 este. Arco érk. sz. v. 3.29 d. u. gy. v. 9.11 d. e., 5.09 d. u. — Menettérítjegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra: I. oszt. 140.20 kor., II. oszt. 101 kor., III. osztály 64.70 korona.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfeletti gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos even át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(húgyszőfolyást, sebeket, syphilist és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény **FÉRFIUI GYENGESÉGNEL (IMPOTENTIA)** még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

— Levelekre díjtalanul válasz: kívánatra gyógyszerek. —

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.

Félemelet: bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

Megkezdődött a karácsonyi nagyvásár az olcsó bevásárlási forrásnál.

I. szellő blous díszszel 1 fti 15 kr. I. gummi öv színes vagy fekete 18 kr. I. hajtott szattyánbőr öv színes v. fekete 43 kr. I. selyem cloth schal minden színben 55 kr. I. divat cloth talpon 49 kr. I. selyem melty ing fehér vagy színes 1.65. Fél tuozat galér minden alakban 80 kr. sz. tuozat kezdő színes vagy fehér 1.25. I. pár bokavédő drapp, szürke vagy fekete 75 kr. Fél tuozat feyház kötött szokni 1.63. Fél tuozat tiszta vásson kendő színes szellő 1.25. I. kávé garnitúra 8 szalvétával 99 kr. Vidékre utólevélrel küld

WALTER A és Társa. Budapest, József-körút 30. sz.

GRAMMOPHONOK és PHONOGRAPHOK

csakis elsőrendű gyártmány, legelőnyösebben kaphatók:

RÉVÉSZ GYULA ÉS TÁRSA

hangoszlályában

Budapest, Múzeum-körút 19 B. Resztelvezésre is. Tessék árjegyzéket kérni.

A 22772. sz. magyar szabadsalom részére 1901 április 23-rol
„Berendezés sorpntó gépeknel a sorból kiálló betűjegyeket és ismétlődő szedest tartalmazó sorok öntésére”,
23412. sz. 1901 június 25-rol
„Önműködő förlöszerkezet Linotype-gépek számára”,
23277. sz. 1901 június 28-rol
„Elektromos készülék két vezetó test érintkezésének ellenőrzésére és jelzésére” és 22830. sz. 1901 március 13-rol
„Ujjirások a betűsorok öntésére használt matricák összeállítására és szétszedésére és a betűsorok öntésére szolgáló Mergenthaler-téle szedőgépeken” vevők vagy engedélyesek keresztetének. Szives ajánlatok „W. N. 7833” jelleg alatt továbbít **RUDOLF MOSSE, Wien, I., Seilerstätte 2.**

Változatlan **JOD-VAS**
LABDACSAL BLANCARD
és SZORPJE

SÁP-KÖR
ANGOL-KÖR
HALVÁNYSÁG
GÖRVÉLY-KÖR
VÉRSEGENYSÉG ellen.

BLANCARD, 40, Rue Bonaparte, Paris.

Héji Imre és Stiasny János
szilgyártók, nyergesek és bőröndösök
Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

A legnagyobb raktárt tartunk nyergesekből, lösszerszámokból, mindennemű lovas- és utazási-cizkékkel minden kesz-tényünk elegáns és tartós kivitelű. Ugy lófelszerelés mint bőröndökben, s általában bármiféle utazási-cizkékben a legfinomabb és a legjobb kapható, még pedig ugy a szerényebb mint a legkényesebb igényeket is kielégít. — Tartalékos hűnteknek nyergeszetek különösen adatlak. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

HECHT BANKHÁZNÁL

vásároljon osztálysorsjegyet a december 20. és 21-iki húzásra

Sorsjegy árak: Egész 32 Fél 16 Negyed 8 Nyolczad 4 kor.

Hecht Bankház Részvénytárs.

Ferencziek-tere 6. Flók: Erzsébet-körút 32.

Déli vasut. Hirdetmény.

A háló és közvetlen kocsi forgalma a Budapest d. v. pályaudvarról az 1904—5. évi téli menetrendben, október hó 1-től kezdve.

I. II. osztályú hálókocsi, Budapest d. v. Velencei szon át

Budapest déli vasut indul este 8 óraker Velencebe érkezik délután 2 óra 10 perczkor. Menettartam 18 és egynegyed óra. Velenceből indul délután 2 óra 10 perczkor Budapest d. v. érkezik délelőtt 9 óra 55 perczkor. Menettartam 19 és háromnegyed óra.

I. II. osztályú közvetlen kocsi Budapest d. v. Franzensfeste között négy I. osztályú hálólhelyvel. Pragerhof—Marburgon át.

Budapest d. v. indul este 8 óraker, Franzensfestebe érkezik délután 12 óra 17 perczkor. Menettartam 16 és egynegyed óra. Franzensfesteből indul délután 5 óra 38 perczkor Budapest d. v. érkezik reggel 9 óra 55 perczkor. Menettartam 16 óra.

I. II. osztályú közvetlen kocsi Budapest d. v. Velence (Venezia) között. Pragerhof—Nabresina—Cormonson át.

Budapest d. v. indul este 8 óraker Velencebe érkezik délelőtt 9 óra 37 perczkor. Menettartam 13 és fél óra. Velenceből indul délután 2 óra 10 perczkor, Budapest d. v. érkezik délelőtt 9 óra 55 perczkor. Menettartam 19 háromnegyed óra.

Budapest d. v. Abbazia Fiume között Pragerhof—St. Peteren át

Budapest d. v. indul este 8 óraker Fiuméba érkezik délelőtt 9 óra 37 perczkor. Menettartam 13 és fél óra. Fiuméből indul est 7 óra 52 perczkor, Budapest d. v. érkezik délelőtt 9 óra 55 perczkor. Menettartam 14 óra.

Budapest d. v. Triest között. Pragerhofon át.

Budapest d. v. indul reggel 8 óraker Triestbe érkezik este 9 óra 10 perczkor. Menettartam 13 óra. Triestből indul reggel 7 óra 55 perczkor, Budapest d. v. érkezik este 9 óra 20 perczkor. Menettartam 13 és egynegyed óra.

Budapest d. v. Pakrácz között. Nagykanizsa—Bacsan át.

Budapest d. v. indul este 10 óraker, Pakráczra érkezik délután 1 óra 20 perczkor. Menettartam 15 és fél óra. Pakráczról indul délután 2 óra 50 perczkor, Budapest d. v. érkezik reggel 6 óra 30 perczkor. Menettartam 15 és háromnegyed óra.

Magyarnak Pecs! Németnek Bécs!

10 évi jótállással!

A legjobb és legmegbízhatóbb járasú órák egyedül

SCHÖNWALD IMRE

órásmester és ékszerésznel PÉCS Király-(Fő)-utca

„ÁRPÁD” igen csinos tula ezüst, remontoir duplafedelű, sokféle rajzokkal, 3 ezüst köpenyvel — — — — — kor. 16. — Ugyanaz 15 rubinkövel — — — — — kor. 20. —

Acetylen lámpák

kocsi, rud, Spritzbogen, p'zna asztali, kert-, udvari, istálló és kézi

Acetylen lámpák

Automobil lámpák

éjjeli szantásoknál gézekre kiválóan alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Bárdi József

Budapest, V., Gyar-utca 10. szám, (Andrássy-ut és Király-utca között.)

Árjegyzék ingyen.

Törvényesen védve

Egyedül az utolsó sorsjáték egyetlen osztályában vevőink

a legnagyobb **600.000** kor.

400.000 „

továbbá a **80.000** „

a **60.000** „

és még sok egyéb főnyereményt nálunk nyerték.

Sürgönyeim: Törökbank Budapest.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték

II. osztályának húzása

f. é. december hó 20. és 21-én.

Ezen XV. sorsjátékban rövid idő alatt még

14 millió 196.000 koronát

sorsolnak ki készpénzben.

A II. osztály sorsjegyek árai:

(melyek már az I. osztályban játszottak)	Vételsorsjegyek új vevőknek:
eredeti sorsj. kor. 20. —	eredeti sorsj. kor. 32. —
„ „ „ 10. —	„ „ „ 16. —
„ „ „ 5. —	„ „ „ 8. —
„ „ „ 2.50	„ „ „ 4. —

Török A. és Tsa

bankháza Budapesten.

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.

Központ: **Teréz-körut 46/c.**

Fiókok: **Váci-körut 4, Múzeum-körut 11, Erzsébet-körut 51.**

CSOKOLÁDÉ

LOBOSICZ

BONBONOK, DESSZERTÉK

CARÉSÉS MARGARIN SÜTEMÉNYEK

KAKAÓ

Gyenge férfiak és nőknek.

Dr. Wrwin Peruin-pora

Dr. Wrwin-féle „Peruin-por“ a gyenge degeknek és szervezetnek új életet és új fiatalosgot kölcsönöz. Dr. Wrwin „Peruin-pora“ számtalan hazasietet tett boldoggá, úgy elgyöngyített férfiaknak mint magtalan nőknek egyaránt jó. Figyelem a czimre Dr. WRWIN Peruin-por ára dobozonkint 3 korona 60 fill.

Főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12, Andrássy-ut 26.

Legszébb	Legjobb	Legolcsóbb
PAP	PAP	PAP

1 szebbeltápláló vaságy 3 db kivethető matraccal ... 10.00	1 fedrany acél ággyel ... 5.00	1 fedrany acél ággyel ... 5.00
1 nagy paplan ... 3.80	1 afrigue ... 5.00	1 afrigue ... 5.00
1 csacsinár paplan ... 3.40	1 lördje ... 12.00	1 lördje ... 12.00
1 satin ... 3.80	1 ablak köper függöny ... 3.00	1 ablak köper függöny ... 3.00
1 atlasz cachmir ... 4.80	1 tunis ... 1.50	1 tunis ... 1.50
1 seiyem atlasz paplan ... 8.50	1 gyapje ... 4.50	1 gyapje ... 4.50
1 fodros seiyem atl. papl. ... 13.50	2 ág, 1 asztalterítő boaret ... 5.50	2 ág, 1 asztalterítő boaret ... 5.50
1 jó vázson paplan lepedő ... 2.00	2 „ 1 gyapjn ... 12.00	2 „ 1 gyapjn ... 12.00
1 ág ... 1.80	1 nagy szobaszőnyeg ... 2.50	1 nagy szobaszőnyeg ... 2.50
1 fanell ággytakaró pórtás ... 2.50	1 ággytka I. ... 0.85	1 ággytka I. ... 0.85
1 gyapje ... 5.50	1 tapet try ággytka ... 1.50	1 tapet try ággytka ... 1.50
1 jó löpökös ... 4.80	1 mir. jó futásőnyeg ... 4.00	1 mir. jó futásőnyeg ... 4.00
1 téli pokróc ... 4.80	1 „ „ mintázott ... 7.50	1 „ „ mintázott ... 7.50
1 seep fall szőnyeg ... 7.50		

GICHNER JÁNOS gyaplan, matrca, és kárpitosára gyárva, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára Budapest, VII., Erzsébet-körut 20. szám. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések postai úton szállítottak, nem tessék árak kiszámitottak, vagy a néma visszatétel.

Minden hölgy és ur

röstelli, ha kihull a haja, kopaszodni kezd és korpás. Az egyedül mentség, ha rendel 1 nagy tveg valódi

Diana-hajszeszt 4 kor-ért

Készít: **ERÉNYI BÉLA**

Diana-gyógyszertára, BUDAPEST, Károly-körut 5/N.

A divatos műhímzéshez

nékülözhetetlen a legújabb szerkesztett körhajos eredeti **WHEELER és WILSON 9-es** varrógép, melyen a tú- és gobelinhímzések kivül a legszébb áttört és aszur-munkák végezhetők. Varrása a legszébb és legjobb, járása a legkönnyebb és leggyorsabb. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Ahol nincsen, kérem hozzáim fordulni.

HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker., Károly-körut 9. sz. a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York es. és kir. udvari szállítóik magyarországi vezérképviseelője. Állandó nagy raktár harisnyaköbő-gépekben, valamint különleges és iparos gépekben.

Köpes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek, férfigyengeség (impotencia) alapos gyógyszerelésére legjobb ajánljuk

Dr. KAJDACSY

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost.

Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.

Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)

Lével után is biztos gyógyszer.

Orient. Arnika-Cser-Crème.

Már magában véve az a növényi nedv, amely a cseréből folyik, ha törzsebe be- vágnak, emberekéket óta mint a legkínzóbb szepítő- szor ismeretes. Ha azonban ez a nedv a fülálló előírása szerint kőmia után az arnika-növény kivonatával krém- mé készítetik, akkor hatása valószággal csodálatos.

Ha este az arcot vagy más bőrdészettel bekenjük, úgy a következő reggel már alig észrevehető bőrhámok hím- lanak le a bőrről, amely ezal- tal gyönyörű fehér színt kap.

Ez a crème elsimítja az arandókat, hímőhelyeket és egész fiatalos színt idéz elő: a bőrt fehérre, finomra és lágyra teszi, a legrovidebb idő alatt elválik a szempó, málfolt, anyajegyet, orrvör- róseget, komedonokat és egyéb bőrtévesztéseket. Egy tégely ára havszámitati utasításai együtt 3 K., kettő tégely ára 5 K., és hármas 7 K. A szállítási utáértéket vagy az összeg előzetes beiktatása mellett történik a főraktárból: **M. FEITH, Bécs, VI. Mariahilferstr. 45.**

Minden szőzseri beiktatása... naprairet betűből 4 fillér.

APRÓ HIRTELESEK

Észek. telef. 56-12. Izgató. telef. 842.

Fiók: Kerpesi-ut 34. Andrásy-ut 13. Kecskömöti-utca 8.

Levegőit tudakozóira egyen adnak felvilágosítást, csak a válasza szükséges bolygot kell mellékelni.

Kiadóhivatal: V., Nádor-utca 34. Kiadóhivatali telefon-szám: 54-39

Levelezés. Váram 1005. év nyarán...

NOÉL. Váram 1005. év nyarán... kinek szülei 25 éves éjjel.

ANGOL SZÓVIT. maradvokok rendkívül olcsón kaphatók...

ELEMÉR. Csanya község. Amilyen nehezen vártam a képre...

Alást keresők. 16 EVES. kisasszony, aki a kereskedelmi szakiskolát...

Betöltendő-állások. ALLÁSTERESKÖK. ingyen kapták az Országos Pályázati Közlöny...

PÁLYAZAT. Kereskedelmi állásokra. Iróda-tiszt, több titkár...

KERESKEDELMI. végeztet fiatalokéknak iródi és kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

Penz. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

Penz. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

Penz. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

Penz. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

Penz. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

Penz. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármely természetű kölcsönt közzévettek.

GOLDSTEIN SIMON. férnszabó... 1377

PENZKÖLCSÖN. keszeleket kezés nélkül betárazásra...

ANGOL SZÓVIT. maradvokok rendkívül olcsón kaphatók...

PENZKÖLCSÖN. banktól gyorsan privát pénzt szerezni...

PENZKÖLCSÖN. minden irányban, állami, magán, városi...

PENZKÖLCSÖN. bármilyen összeggel három nap alatt szerezhet...

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

PENZKÖLCSÖN. Kereskedelmi iródi, kasszárjai feltevének.

SZOLÁK. főhelyén 30 év óta legjobb hírnevet szerzett...

KAVEMÉRES. billiárdal 95 liter telítésgyógyász...

VENDÉGLŐ. 120 főt napra foglalommal 5 egyfeltelet...

Butor. BORSÉKEKBEN. és foteleken állandó nagy rakat...

ALKALMI VÉTEL. kereset használt mindenféle butoroknak...

BUTOROK. és perzsa szőnyegek alkalmi vétele...

Oktatás. SZABÁS. Minden intelligens és takarékos...

KÖNYVTITEL. Felneveltek, kik állásba hozhatók...

ZONGORA-OKTATÁS. jeles módszer szerint kezdőknek...

Különfelék. MUSTAR. Edes magyar mustar 1 k 1/2...

ZALÓZGÉBULAT. férő árnyalat, ecsetelt, repiszegő...

ZONGORA. rövid és jókarban sürgősen eladó...

MINDENNEMŰ. élelmiszert legjobban értékesít...

EGESZEN INGYEN. zabonl. de 6 fozafokból és 6 fozól zabonl...

FELSŐMAGYARORSZÁGI. halomszerv kórora szardíniagyár...

OKLÉVELES. szőlészet segélynyújtó lakások...

ROSCHER. Rókusvári Hechserrel 5 kilós borbóndé...

1 KILO. HIRÉS KASSAI. 60 KRAJCARBA KERÜL...

BORÉLÁS! Kétféle zamatos fehérbor 30 korért...

KIKÉRT KAN TYUKSZEM. Rendelje meg a Mue Hermine...

SZEPLŐ ÉS MAJFOIT. ellen világhírű Mme Hermine...

CZIMBALOM. pedálos 35 forintért eladó Erzsébet-körút 2.

KANAI MADÁRAK. lozsmacsebek, gyönyörű hangok...

NEVJEGYEK! 100 drb lithografált névjegy...

O ÉS UJ. bort 50 literrel feltöltésen hordóban...

MARIA. és hirtudós hátra 40 kr. kilóval...

SINGER VARRÓGÉP. nagyon jó karban 11 forint eladó...

Féltő . . . 6 K-tól fel. Ulster . . . 8

Telikabát . . . 10 Jaquet . . . 4

Ferenc József kab. 8 Nadrag . . . 4

Mellény . . . 1 ROTHBERGER JAKAB-nál, Kristóf-tér 2. sz.

Részletfizetésre. arany és ezüsttárcsák olcsón...

Cseplőgépek. Lokomobilok. használt és gyártatlan javítva...

Magánjáró. Cseplőkészlet. Hat lóerejű utimozdony és...

Figyelem! 3 fnt 90 kr-ért az önkéntes postán...

KANAI MADÁRAK. lozsmacsebek, gyönyörű hangok...

NEVJEGYEK! 100 drb lithografált névjegy...

O ÉS UJ. bort 50 literrel feltöltésen hordóban...

MARIA. és hirtudós hátra 40 kr. kilóval...

SINGER VARRÓGÉP. nagyon jó karban 11 forint eladó...

Elsőrendű. Singer varrógépek. melyen leszállított, ségőrun az...

Láng Jakab és fia. varrógép nagyrakta. Bpest, József-körút 41.

Baross-tér 4. sz. Nagy árjegyzék ingyen!!

Magyar királyi államasutak. 217196-904. szám. C. IL.

Hirdmény. Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelek.

F. é. december hó 1-től visszavonásig illeto dijszabási uton való érvényesítésig...

Budapest. 1904. november 30-án. A magyar királyi államasutak igazgatóság...

KÉRJE. ingyen és bérmentve gazdagon illusztrált árjegyzékemet 1000 ábrával...

BUTOR. mindenem, melyen leszállított. sürgősen eladó. Steinberger Manó...

TITKOS. Butogépek ellen legjobb szer a "TRIAS". 2-3 napi befokuzendéssel...

Minden férfinak nélkülözhetetlen! Az új átdolgozott V. kiadásban most megjelent...

VÉDEKEZÉS. A fertőző nem betegségek és tehetetlenek ellen és azok gyógyítása...

babajavítások. elcsón és legjobban eszközöltetnek. Hohmann Maul és Társa...

Ugyonkök. kik sorajegyk részletfizetésre való eladásával foglalkoznak...

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŐ ORÁZULETE. Alapított 1847. Bräusweller János Szegezen.

Magyar királyi államasutak. 217196-904. szám. C. IL. Hirdmény. Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelek.